

การควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

คณะนิติศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2563

การควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

พิสุทธิ์ สมโภชพิสุทธิ์

คณะนิติศาสตร์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติพร อำไพ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมุข สุศีลสัมพันธ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติพร อำไพ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริยา ล้ำเลิศ)

..... คณบดี
(รองศาสตราจารย์ นเรศร์ เกษะประกกร)

_____/_____/_____

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์	การควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร
ชื่อผู้เขียน	นายพิสุทธิ์ สมโภชพิสุทธิ์
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรอยู่อย่างแพร่หลาย แต่การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในประเทศไทยยังไม่มีบทกฎหมายใดๆเข้ามาควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรอย่างแท้จริงไม่ว่าจะเป็นกระบวนการเข้าสู่วิชาชีพในการกำหนดคุณสมบัติความรู้พื้นฐานของผู้ที่จะทำการประกอบวิชาชีพและการพิจารณาอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพ การควบคุมการประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามมาตรฐานจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ, มาตรการบังคับให้การประกอบวิชาชีพเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด รวมทั้งบทกำหนดโทษแก่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่งผลให้ผู้ที่ไม่มีความรู้ความสามารถในวิชาทัศนมาตรศาสตร์สามารถประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้ ทำให้การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในปัจจุบันไม่มีมาตรฐานจรรยาบรรณซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับบริการ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความจำเป็นในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร นำไปสู่ข้อเสนอในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยกฎหมาย โดยกำหนดเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพ มาตรการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายรวมทั้งบทกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการฝ่าฝืน

ABSTRACT

Title of Thesis	OPTOMETRY PROFESSION PRACTICE CONTROL
Author	Pisut Sompochpisut
Degree	Master of Laws
Year	2020

At present, Thailand has a wide range of practice of optometry. However, in Thailand, there is no law to control the practice of optometry, whether it is a process to enter the profession to determine the qualifications, basic knowledge of those who will practice and consider allowing. Do practice of optometry in accordance with the professional ethics standards, measures to enforce the practice of optometry according to the specified conditions. Including penalties for those who practice of optometry without permission. Resulting in people who do not have the knowledge and ability in optometry to practice optometry As a result, the current profession of vision is not ethical standards which may cause damage to clients. Therefore, this thesis has been conducted with the objective of studying the necessity of establishing legal measures to control practice of optometry. By conducting a comparative study with foreign laws relating to the practice of optometry Lead to proposals to regulate the profession of perspective measurement by law By stipulating conditions for professional practice Measures to enforce compliance with the law, including criminal penalties for violations

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดจากความสนใจและความมุ่งมั่นของผู้เขียนในอันที่จะทำการศึกษาค้นคว้าเชิงวิชาการในประเด็นเรื่องการควบคุมเรื่องการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติพร อ่ำไพ ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ของผู้เขียนและได้กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางในการศึกษาค้นคว้าของผู้เขียนตั้งแต่เริ่มต้นจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมุข สุศีลสัมพันธ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริยา ล้ำเลิศ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ตรวจพิจารณาและให้คำแนะนำอันมีคุณค่าต่อผู้เขียนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้เขียน เจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่ประสานงานการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนทำให้ผู้เขียนประสบความสำเร็จในการศึกษาตามที่ตั้งใจไว้

ท้ายสุดผู้เขียนขอขอบคุณ คุณศศิธร ประจักษ์ทิพย์ ภรรยาของผู้เขียนผู้ซึ่งเป็นนักทัศนมาตรที่ทำให้ผู้เขียนเกิดแรงบันดาลใจในการทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ ทั้งยังได้ช่วยสนับสนุนข้อมูลวิชาการทางทัศนมาตรศาสตร์และได้ให้มุมมองในฐานะนักทัศนมาตร ตลอดจนส่งเสริมและให้กำลังใจผู้เขียนในการศึกษาค้นคว้าในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนลุล่วงเสร็จสมบูรณ์ และขอขอบคุณเด็กชายเพชรธรรมสมโภชพิสุทธิ์ บุตรของผู้เขียนที่เกิดมาในช่วงที่ผู้เขียนจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้และกำลังเจริญเติบโตในช่วงวัยทารกโดยไม่รบกวนการศึกษาค้นคว้าในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ของผู้เขียนมากนัก

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนได้ทุ่มเทแรงกายและแรงใจในการศึกษาค้นคว้าจนเสร็จสมบูรณ์โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะก่อให้เกิดคุณค่าต่อการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก่อให้เกิดประโยชน์อันมีคุณค่าไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแต่ผู้มิพระคุณทุกท่านที่ผู้เขียนที่กล่าวมาข้างต้น หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

พิสุทธิ์ สมโภชพิสุทธิ์

สิงหาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	9
1.3 สมมุติฐานการศึกษา	9
1.4 ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษา	10
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย	11
บทที่ 2 ความเป็นมา แนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับ การควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร 12	
2.1 ความหมายและสภาพการณ์ทั่วไปในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร.....	12
2.2 ความเป็นมาเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร	13
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร	17
2.4 หลักการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร	18
2.4.1 หลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ป่วยในการได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ ทั้งถึง และมีมาตรฐานจากรัฐ.....	18
2.4.2 หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ	20

บทที่ 3 การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม การวิชาชีพทัศนมาตร กับกฎหมายของประเทศไทย.....	23
3.1 กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ของ ต่างประเทศ.....	24
3.1.1 กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ของ ประเทศสหรัฐอเมริกา	24
3.1.2 กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของ ของสาธารณรัฐสิงคโปร์	30
3.1.3 กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของ ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์.....	36
3.1.4 กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของ ของสหพันธรัฐมาเลเซีย	41
3.2 กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของ ประเทศไทย.....	47
3.2.1 ลักษณะในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศไทย	47
3.2.2 องค์กรที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศไทย	49
3.2.3 มาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของ ประเทศไทย	49
3.2.4 มาตรการบังคับการให้เป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมายในการควบคุมการประกอบ วิชาชีพทัศนมาตรของประเทศไทย	49
3.2.5 บทกำหนดโทษ.....	50
3.3 บทสรุปเปรียบเทียบการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรระหว่างกฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย.....	50
บทที่ 4 บทวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร	56
4.1 ปัญหากฎหมายในเรื่องการขาดลักษณะในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร	56

4.2 ปัญหาการขาดมาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบการ ประกอบ วิชาชีพทัศนมาตร	59
4.3 ปัญหาการขาดองค์กรที่เหมาะสมในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร.....	61
4.4 ปัญหาการขาดบทลงโทษในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร	62
4.5 ปัญหากฎหมายในการกำหนดมาตรการบังคับการให้เป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมายในการ ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร	63
4.6 บทวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียและผลกระทบในการควบคุมในการประกอบวิชาชีพ ทัศนมาตรของไทยกับรัฐต่างประเทศ.....	65
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	67
5.1 บทสรุป.....	67
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	68
5.3 ร่างพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่เสนอโดยผู้เขียน.....	74
บรรณานุกรม.....	79
ประวัติผู้เขียน.....	81

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1 สรุปการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย 54

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากดวงตาของมนุษย์นั้นเป็นหนึ่งในอวัยวะที่สำคัญของร่างกายแต่อย่างไรก็ตามดวงตาก็เป็นอวัยวะของมนุษย์ที่มีความบอบบางได้ง่ายที่สุดในแง่ของประสิทธิภาพการมองเห็นไม่ว่าจะเป็นภาวะสายตาสั้น สายตายาว หรือสายตาเอียงหรือที่เรียกว่าปัญหาสายตา ทำให้ในปัจจุบันมีการประกอบกิจการเกี่ยวกับการให้บริการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการมองเห็นหรือปัญหาสายตาด้านจำนวนมากซึ่งอยู่ในรูปแบบการให้บริการตรวจวัดสายตา ประกอบแว่นตา จำหน่ายเลนส์สัมผัส (คอนแทคเลนส์) โดยมีลักษณะของการประกอบกิจการในลักษณะที่เป็นศูนย์ให้บริการเฉพาะทางร้านค้าไม่ว่าจะเป็นร้านค้าทั่วไป ร้านค้าในห้างสรรพสินค้าหรือร้านค้าในโรงพยาบาลทั้งร้านค้าที่มีลักษณะเป็นการถาวรหรือร้านค้าที่มีลักษณะเป็นการชั่วคราว หน่วยรถเคลื่อนที่ แผงลอยในตลาดนัด รวมทั้งร้านที่ประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีราคาตั้งแต่หลักร้อยบาทจนถึงหลักล้านบาท ทั้งนี้การให้บริการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการมองเห็นหรือปัญหาสายตาถือว่าการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เนื่องจากตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ซึ่งได้ให้ความหมายของคำว่าทัศนมาตร ไว้ว่า ทัศนมาตรหมายถึง การประกอบโรคศิลปะเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ ได้แก่ การวัด การวินิจฉัยความผิดปกติของการมองเห็นโดยใช้เครื่องมือที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด และแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็นโดยกรรมวิธีการใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกการบริหารกล้ามเนื้อตา โดยไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติเนื่องจากระบบประสาทตาหรือโรคทางตาที่ไม่ได้เกิดจากความผิดปกติของการหักเหของแสงและไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติโดยการฉายาหรือการผ่าตัด และไม่รวมถึงการใช้เลเซอร์ ชนิดต่าง ๆ ด้วย¹ ดังนั้นการ

---

¹ ข้อ 1 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry)

ให้บริการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการมองเห็นหรือปัญหาสายตาไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดหรือประกอบกิจการในลักษณะใดถือว่าเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

สำหรับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในปัจจุบันนั้นยังไม่มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพโดยกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ใด ๆ ทำให้กระบวนการการเข้าสู่วิชาชีพทัศนมาตรนั้นผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรไม่จำเป็นต้องขออนุญาตในการประกอบวิชาชีพ นอกจากนั้นการไม่มีกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ใด ๆ มาควบคุมการประกอบวิชาชีพทำให้ไม่มีองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรรวมทั้งทำให้ไม่มีมาตรการที่กำหนดให้ผู้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องทำการประกอบวิชาชีพภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด ทำสภาพการณ์ในปัจจุบันผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรสามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างอิสระโดยไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติหรือผ่านการศึกษาหรือจบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องในวิชาทัศนมาตรศาสตร์ การแก้ความผิดปกติเกี่ยวกับการมองเห็นหรือการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นแต่อย่างใดเพียงแต่สามารถใช้เครื่องมือในแก้ไขการแก้ไขความผิดปกติเกี่ยวกับการมองเห็นที่อาจจะได้รับการอบรมเป็นหลักสูตรระยะสั้น หรืออบรมการใช้เครื่องมือเบื้องต้นจากผู้จำหน่ายเครื่องมือ หรือในลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตัวเองก็สามารถประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ทั้งที่ประเทศไทยนั้นมีความพร้อมในทางวิชาการทัศนมาตรศาสตร์โดยเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2544 สภามหาวิทยาลัยรามคำแหงได้มีมติอนุมัติการจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพ และอนุมัติการเรียนการสอนหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต และสภามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีมติอนุมัติให้แยกหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต ออกจากสถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพ และให้จัดตั้งเป็น “คณะทัศนมาตรศาสตร์” ในการประชุมครั้งที่ 14/2555 เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2555² เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการระดับมาตรฐานสากล สามารถประกอบวิชาชีพทางทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ทัศนศาสตร์-เลนส์สายตาและทัศนศาสตร์ เชิงอุตสาหกรรม (Ophthalmic and Optical Industries) และทัศนวิทยาศาสตร์ (Vision Science) สามารถดูแล แก้ไขและฟื้นฟู รวมถึงการป้องกันสุขภาพทางสายตาแก่ประชาชนทั่วไป โดยผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาทัศนมาตรศาสตร์นั้นสามารถตรวจวินิจฉัยและแก้ปัญหาสายตา ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ให้คำแนะนำและการรักษาปัญหาสายตาตามหลักทัศนมาตรศาสตร์ โดยการแก้ปัญหาสายตาระดับบุคคลได้นั้นสามารถให้การวินิจฉัยปัญหาสายตาได้ให้การแก้ไขความ

---

² มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะทัศนมาตรศาสตร์, ประวัติความเป็นมาคณะทัศนมาตรศาสตร์, ค้นวันที่ 30 เมษายน 2560 จาก http://www.opto.ru.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid=103

ผิดปกติของสายตาด้วยวิธีต่าง ๆ และติดตามผลการดำเนินการตามมาตรฐานด้านทัศนมาตรศาสตร์³ นอกจากนี้ยังมีมหาวิทยาลัยที่ทำการเปิดการสอนหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิตอีก คือ มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร หลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิตนั้น ถือเป็นวิวัฒนาการของการยกระดับการให้บริการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นตาให้เป็นการประกอบวิชาชีพเฉพาะที่จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะทางของผู้ให้บริการเพื่อให้ผู้บริการได้รับบริการที่มีคุณภาพถูกต้องตามหลักวิชาการ นอกจากนี้องค์การอนามัยโลกยังได้กำหนดมาตรฐานสาธารณสุขไว้ว่าต้องมีนักทัศนมาตรศาสตร์ 1 คนต่อประชากร 6,000-10,000 คน⁴ ทำให้เกิดประเด็นปัญหาที่จะต้องพิจารณาอย่างยิ่งว่าการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นจำเป็นต้องควบคุมโดยกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ใด ๆ หรือไม่ แค่นั้นอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดกระบวนการการเข้าสู่วิชาชีพ การกำหนดคุณสมบัติและมาตรฐานทางวิชาการของผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร องค์กรวิชาชีพที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมการประกอบวิชาชีพ การกำหนดเงื่อนไขการประกอบวิชาชีพ มาตรการและกลไกการบังคับให้เป็นไปตามเงื่อนไขของการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งบทกำหนดโทษสำหรับการประกอบวิชาชีพที่ฝ่าฝืนการควบคุมการประกอบวิชาชีพ

ทั้งนี้หากพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร คือพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทางด้านสาธารณสุข ซึ่งหากพิจารณาตามมาตรา 4 ซึ่งได้ให้คำนิยามของคำว่าประกอบโรคศิลปะ ว่าหมายถึง การประกอบวิชาชีพที่กระทำหรือมุ่งหมายจะกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ การผดุงครรภ์ แต่ไม่รวมถึงการประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขอื่น ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ⁵ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดสาขาของการประกอบโรคศิลปะดังนี้ สาขาที่หนึ่ง สาขากิจกรรมบำบัด สาขาที่สอง สาขาการแก้ไขความผิดปกติของการสื่อความหมาย สาขาที่สามสาขาเทคโนโลยีหัวใจและทรวงอก สาขาที่สี่สาขารังสีเทคนิค สาขาที่ห้าสาขาจิตวิทยาคลินิก สาขาที่หกสาขากายอุปกรณ์ สาขาที่เจ็ดสาขาการแพทย์แผนจีน และสาขาที่แปดสาขาอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา⁶

³ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะทัศนมาตรศาสตร์, **หลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง**, ค้นวันที่ 30 เมษายน 2560 จาก <http://www.opto.ru.ac.th/PDF/OptoProgram/opto-program.pdf>

⁴ กัณฑ์นิษฐ์ มิตรภักดี, "ทัศน-ศึกษา," **A Day** 17, 201 (พฤษภาคม 2560): 49.

⁵ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

⁶ มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

โดยจากการศึกษาพบว่ากฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดทำการประกอบโรคศิลปะ หรือกระทำได้ด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีสิทธิทำการประกอบโรคศิลปะโดยมิได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาต⁷

หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 4 และ มาตรา 5 ประกอบมาตรา 30 นั้น ตามความหมายของสาขาของการประกอบโรคศิลปะสาขาต่าง ๆ จะพบว่า การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นไม่อยู่ในความหมายของสาขาของการประกอบโรคศิลปะ ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ทำให้การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรไม่เป็นการประกอบวิชาชีพที่กระทำหรือมุ่งหมายจะกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ ตามความหมายของการประกอบโรคศิลปะ ดังนั้นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับที่จะต้องถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

แต่อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 บัญญัติให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลใดทำการประกอบวิชาชีพที่กระทำต่อมนุษย์ หรือมุ่งหมายจะกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ และการผดุงครรภ์ โดยอาศัยศาสตร์หรือความรู้จากต่างประเทศ ซึ่งวิชาชีพดังกล่าวยังมีได้มีกฎหมายรับรองในประเทศไทย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด⁸ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542⁹ ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ซึ่งตามข้อ 1 ของประกาศดังกล่าวได้ให้คำนิยามของคำว่า “ทัศนมาตร” ให้หมายความว่า การประกอบโรคศิลปะเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ ได้แก่ การวัด การวินิจฉัยความผิดปกติของการมองเห็นโดยใช้เครื่องมือที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด และแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็น โดยกรรมวิธีการใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกการบริหารกล้ามเนื้อตา โดยไม่รวมถึงการแก้ไข

⁷ มาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

⁸ มาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

⁹ มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม ไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นรวมทั้งออกระเบียบและประกาศ ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบและประกาศนั้น เมื่อได้กาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ความผิดปกติเนื่องจากระบบประสาทตาหรือโรคทางตาที่ไม่ได้เกิดจากความผิดปกติของการหักเหของแสงและไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติโดยการใส่ยาหรือการผ่าตัด และไม่รวมถึงการใช้เลเซอร์ชนิดต่าง ๆ ด้วย¹⁰ และตามข้อ 2 ได้กำหนดคุณสมบัติคุณสมบัติของบุคคลที่จะขอหนังสืออนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ ว่าจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ในวิชาชีพโดยได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาทัศนมาตรศาสตร์ จากสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะรับรองและเป็นบุคคลที่ผ่านการสอบความรู้จากคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะแล้วตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะประกาศกำหนด¹¹

ดังนั้นหากพิจารณาตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ประกอบกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) จะเห็นได้ว่าการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นเป็นการประกอบโรคศิลปะเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ และตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ได้กำหนดให้บุคคลมีความรู้ในวิชาชีพโดยได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาทัศนมาตรศาสตร์ จากสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะรับรองและเป็นบุคคลที่ผ่านการสอบความรู้จากคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ สามารถขออนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ได้ในฐานะที่ทัศนมาตรศาสตร์เป็นศาสตร์หรือความรู้จากต่างประเทศ ซึ่งวิชาชีพดังกล่าวยังมีได้มีกฎหมายรับรองในประเทศไทย

แต่อย่างไรก็ตามหากบุคคลมีความรู้ในวิชาชีพโดยได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาทัศนมาตรศาสตร์ จากสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะรับรองและผ่านการสอบความรู้จากคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ ได้ทำการขออนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) และได้รับอนุญาตแล้ว จะต้องอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 กล่าวคือต้องถูกควบคุมการประกอบโรคศิลปะตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด เช่น การกำหนดผู้ประกอบโรคศิลปะมีหน้าที่แจ้งวิธีการประกอบโรคศิลปะให้ผู้ป่วยทราบและให้ผู้ป่วยมีสิทธิในการเลือกวิธีการบำบัดโรคที่จะใช้กับ

¹⁰ ข้อ 1 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry)

¹¹ ข้อ 2 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry)

ตน¹² หรือการกำหนดให้ผู้ประกอบโรคศิลปะต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และการกำหนดให้ผู้ประกอบโรคศิลปะต้องไม่โฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการ ประกอบโรคศิลปะ ความรู้ความชำนาญในการประกอบโรคศิลปะของตน¹³ และอาจมีสิทธิถูกกล่าวหาจากผู้ได้รับความเสียหายต่อคณะกรรมการวิชาชีพ¹⁴

นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องพิจารณาอีกว่าในกรณีที่บุคคลได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ประกอบกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข

¹² มาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

ผู้ประกอบโรคศิลปะมีหน้าที่แจ้งวิธีการประกอบโรคศิลปะให้ผู้ป่วย ทราบ และให้ผู้ป่วยมีสิทธิในการเลือกวิธีการบำบัดโรคที่จะใช้กับตน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉิน

¹³ มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

ผู้ประกอบโรคศิลปะต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามระเบียบที่ รัฐมนตรีกำหนด ผู้ประกอบโรคศิลปะต้องไม่โฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบโรคศิลปะ ความรู้ความชำนาญในการประกอบโรคศิลปะของตน เว้นแต่เป็นการโฆษณา เกี่ยวกับการแสดงผลงานในหน้าที่หรือทางวิชาการหรือเพื่อการศึกษา การประชุมทางวิชาการ การ บำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ และการประกาศเกียรติคุณอาจกระทำได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และ วิธีการที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามวรรคหนึ่ง

¹⁴ มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเพราะผู้ประกอบโรคศิลปะฝ่าฝืน มาตรา 36 หรือประพฤติดัดข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบโรคศิลปะตามมาตรา 37 หรือประพฤติดัดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามมาตรา 38 มีสิทธิกล่าวหาผู้ประกอบโรคศิลปะ ผู้นั้น โดยทำคำกล่าวหาต่อคณะกรรมการวิชาชีพ

กรรมการวิชาชีพหรือบุคคลอื่นซึ่งพบหรือทราบว่าผู้ประกอบโรคศิลปะผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 36 หรือประพฤติดัดข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบโรคศิลปะตามมาตรา 37 หรือ ประพฤติดัดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามมาตรา 38 มีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบโรคศิลปะผู้นั้น โดยทำคำกล่าวโทษต่อคณะกรรมการวิชาชีพ

สิทธิกล่าวหาตามวรรคหนึ่งหรือสิทธิกล่าวโทษตามวรรคสองสิ้นสุดลงเมื่อพ้น หนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับรู้ความเสียหายหรือผู้กล่าวโทษรู้เรื่องและรู้ตัวผู้ประพฤติดัดแต่ไม่เกินสามปีนับแต่วันที่มีการประพฤติดัดในเรื่องดังกล่าว

การถอนคำกล่าวหาหรือคำกล่าวโทษที่ได้ยื่นไว้แล้ว ไม่เป็นเหตุให้ระงับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) แล้วถูกเพิกถอนหรือพักใช้ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 44¹⁵ บุคคลนั้นสามารถประกอบกิจการให้บริการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นตาในระหว่างที่ถูกเพิกถอนหรือพักใช้ใบอนุญาตนั้นได้โดยมีไม่ความผิดและไม่ต้องรับโทษทางอาญาตามมาตรา 47¹⁶ ประกอบมาตรา 58¹⁷ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

¹⁵ มาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

เมื่อคณะกรรมการวิชาชีพได้รับสำนวนการสอบสวนและความเห็น ของคณะอนุกรรมการวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่สอบสวนแล้ว ให้คณะกรรมการวิชาชีพพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

(1) ยกคำกล่าวหาหรือคำกล่าวโทษ กรณีที่เห็นว่าผู้ประกอบโรคศิลปะมิได้กระทำ ผิดตามคำกล่าวหาหรือคำกล่าวโทษ หรือ

(2) ลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ในกรณีที่วินิจฉัยว่าผู้ประกอบโรคศิลปะ ได้กระทำความผิดจริงตามคำกล่าวหาหรือคำกล่าวโทษ

(ก) ว่ากล่าวตักเตือน

(ข) ภาคทัณฑ์

(ค) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองปี

(ง) เพิกถอนใบอนุญาต

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวิชาชีพตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อกรรมการวิชาชีพที่วินิจฉัยคำกล่าวหาหรือคำกล่าวโทษนั้น และต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย โดยเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

¹⁶ มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

ภายใต้บังคับมาตรา 30 ห้ามมิให้ผู้ประกอบโรคศิลปะซึ่งอยู่ในระหว่าง ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะหรือกระทำความผิดด้วย ประการใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีสิทธิทำการประกอบโรคศิลปะนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง พักใช้ใบอนุญาตหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้น

¹⁷ มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

ผู้ประกอบโรคศิลปะผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 35 หรือผู้ประกอบโรคศิลปะ ซึ่งอยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตผู้ใดทำการประกอบโรค ศิลปะอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 47 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หรือไม่ เนื่องจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรไม่ถือว่าเป็นสาขาของการประกอบโรคศิลปะที่จะต้อง
ถูกควบคุมการประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

แต่อย่างไรก็ตาม ในขณะที่ต่างประเทศมีมาตรการทางกฎหมายเฉพาะควบคุมการประกอบ
วิชาชีพทัศนมาตรอย่างชัดเจนโดยการตรากฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้อง
เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางกล่าวคือต้องสำเร็จการศึกษาทางทัศนมาตรจากหลักสูตรและ
สถาบันที่ได้รับการรับรองและต้องได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพจากหน่วยงาน
คณะกรรมการ หรือสภาวิชาชีพ โดยการพิจารณาอนุญาตนั้นจะต้องทำการทดสอบความรู้
ความสามารถและอนุญาตในขอบระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ยังมีมาตรการควบคุมการ
ประกอบวิชาชีพโดยมีการกำหนดให้ประกอบวิชาชีพภายใต้กรอบจริยธรรมจรรยาบรรณหรือ
เงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่ง หากไม่ทำการประกอบวิชาชีพตามกรอบจริยธรรมจรรยาบรรณหรือเงื่อนไข
ที่กำหนดจะมีมาตรการการลงโทษในการประกอบวิชาชีพโดยการเพิกถอนหรือพักการอนุญาต รวมทั้ง
การกำหนดโทษแก่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือประกอบวิชาชีพไม่เป็นไปตาม
กฎหมายที่กำหนดในขณะที่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายเฉพาะจึงนำไปสู่ปัญหาความคลอบคลุมของ
กฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ ประเด็นปัญหาทางกฎหมายที่นำไปสู่การศึกษาของผู้เขียน คือ
ปัญหาที่ว่าด้วย การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นถือเป็นการประกอบวิชาชีพที่จะต้องถูกควบคุม
ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 หรือตามกฎหมายไม่ ประการที่สอง ควรจะมี
มาตรการในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือไม่ อย่างไร ดังนั้น ผู้เขียนจึงทำการศึกษา
โดยแบ่งบทการศึกษาออกเป็น 5 โดยการศึกษาวิจัยในบทที่ 1 จะเป็นความทั่วไปในเรื่องของการ
ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและจะนำมาสู่การศึกษาความเป็นมา แนวความคิดและทฤษฎี
ที่เกี่ยวข้องในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทางด้านสาธารณสุขและความเป็นมาของวิชาชีพ
ทัศนมาตรรวมถึงทฤษฎีและกฎหมาย หลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพ
ทัศนมาตร รวมทั้งองค์กรและการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร และในบทที่ 3 จะ
ทำการศึกษากฎหมายว่าด้วยการควบคุมการวิชาชีพทัศนมาตรในต่างประเทศเพื่อทำการศึกษา
เปรียบเทียบและทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับการเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรใน
บทที่ 4 เพื่อนำไปสู่บทสรุปและข้อเสนอแนะในบทที่ 5

ผู้ประกอบโรคศิลปะผู้ใดซึ่งอยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกสั่ง เพิกถอนใบอนุญาต
กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีสิทธิทำการประกอบ โรคศิลปะอันเป็นการฝ่าฝืน
มาตรา 47 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวความคิด ทฤษฎี เหตุผลและความจำเป็นในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร
- 2) เพื่อศึกษาถึงบทกฎหมาย มาตรการ วิธีการและอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเพื่อทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ทั้งกฎหมายภายในและเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ
- 3) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางการตราหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางด้านสาธารณสุขให้มีผลครอบคลุมถึงการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เพื่อใช้ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร รวมทั้งการให้บริการต่าง ๆ เกี่ยวกับสายตามนุษย์

1.3 สมมุติฐานการศึกษา

การควบคุมการประกอบวิชาชีพทางด้านสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ไม่ครอบคลุมถึงการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ซึ่งเป็นวิชาชีพที่จะต้องถูกควบคุมตามกฎหมาย แม้ว่าบุคคลที่มีความรู้ในวิชาชีพโดยได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาทัศนมาตรศาสตร์ จากสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะรับรองและเป็นบุคคลที่ผ่านการสอบความรู้จากคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ สามารถขออนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ได้ตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ก็ตาม แต่กฎหมายดังกล่าวก็ยังมีช่องว่างทำให้การควบคุมการประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ไม่ครอบคลุมผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยไม่ได้ขออนุญาต ดังนั้น จึงสมควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการการประกอบวิชาชีพทัศนทางด้านสาธารณสุขให้คลุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

1.4 ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหาข้อเท็จจริง (Non-Doctrinal Legal Research) เพื่อทราบสภาพปัญหาข้อเท็จจริงว่าการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรถือเป็นวิชาชีพเฉพาะทางและถือว่าเป็นวิชาชีพที่ต้องควบคุมการประกอบวิชาชีพหรือไม่ เมื่อได้รับรู้ถึงสภาพปัญหาข้อเท็จจริงแล้วจึงทำการศึกษาแบบการสืบค้นตำราเอกสารทางกฎหมาย (Doctrinal Legal Research) ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาแนวความคิดและทฤษฎีการควบคุมการประกอบวิชาชีพและคุ้มครองผู้รับบริการจากผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบวิชาชีพทางด้านสาธารณสุขและศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะกฎหมายคุ้มครองการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร (Optometry) กฎหมายการแพทย์และการสาธารณสุข เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทาง หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในฐานะเป็นการประกอบวิชาชีพทางด้านสาธารณสุขในสาขาวิชาหนึ่งที่เรียกว่าสาขาวิชาทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry)

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวินิจฉัยนี้จะทำการศึกษาโดยมีขอบเขตของการศึกษาถึงเหตุผลและความจำเป็นในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และการสาธารณสุขโดยศึกษาหลักการเกี่ยวกับเสรีภาพการประกอบอาชีพและการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพ หลักกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ กฎหมายว่าด้วยวิชาชีพ กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กฎระเบียบและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามแต่ขอบเขตการศึกษาวินิจฉัยนี้จะไม่รวมถึงการศึกษาวินิจฉัยการควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 เนื่องจากผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมจากแพทยสภาสามารถประกอบวิชาชีพเวชกรรมซึ่งหากพิจารณาความหมายของวิชาชีพเวชกรรมนั้นย่อมครอบคลุมการประกอบวิชาชีพทางด้านสาธารณสุข และขอบเขตการศึกษาวินิจฉัยนี้จะไม่รวมถึงการศึกษาวินิจฉัยการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2552 เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคจะมุ่งเน้นไปในทางควบคุมการเข้าทำสัญญา แต่กฎหมายว่าด้วยการประกอบวิชาชีพทางด้านสาธารณสุขเป็นกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1) ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา แนวความคิด ทฤษฎี เหตุผลและความจำเป็นในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

2) ได้รูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมจากการศึกษากฎหมายเปรียบเทียบในการคุ้มครองประชาชนในการรับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีกฎหมาย องค์กรหรือมาตรการต่าง ๆ เข้ามาควบคุมการประกอบวิชาชีพ

3) สามารถวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเพื่อนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่จะทำให้ผู้รับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้รับบริการที่เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการทัศนมาตรศาสตร์จากผู้ให้บริการที่ได้รับการรับรองในฐานะผู้มีวิชาชีพเฉพาะโดยองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายรวมถึงมีมาตรการในการควบคุมผู้ให้บริการ

4) ทำให้ได้แนวทางในการปรับปรุงกฎหมาย หลักเกณฑ์ ข้อบังคับอื่น ๆ และการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพทัศนมาตร ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบวิชาชีพทางด้านสาธารณสุขให้ครอบคลุมถึงสาขาวิชาทัศนมาตรศาสตร์ เพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

บทที่ 2

ความเป็นมา แนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับ การควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

ตามที่ได้กล่าวมาในบทที่ 1 ถึงสภาพปัญหาทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร จะพบว่าการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นอยู่เป็นการ ประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ ได้แก่ การวัด การวินิจฉัยความผิดปกติของการมองเห็น และแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็นโดยกรรมวิธีการใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกการบริหารกล้ามเนื้อตา ซึ่งการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมและคุ้มครอง ผู้รับบริการจากการประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และการสาธารณสุข ดังนั้นในบทที่ 2 ผู้เขียนจึงได้ ทำการศึกษาค้นคว้าความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพ ทัศนมาตร

2.1 ความหมายและสภาพการณ์ทั่วไปในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการ ประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry ข้อ 1 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ทัศนมาตร” ว่า การประกอบโรคศิลปะเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ ได้แก่ การวัด การวินิจฉัยความ ผิดปกติของการมองเห็นโดยใช้เครื่องมือที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด และแก้ไขฟื้นฟู ความผิดปกติของการมองเห็นโดยกรรมวิธีการใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกการบริหารกล้ามเนื้อ ตา โดยไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติเนื่องจากระบบประสาทตาหรือโรคทางตาที่ไม่ได้เกิดจาก ความผิดปกติของการหักเหของแสงและไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติโดยการใช้ยาหรือการผ่าตัด และไม่รวมถึงการใช้เลเซอร์ชนิดต่าง ๆ ด้วย ซึ่งหากพิจารณาตามความหมายของ “ทัศนมาตร” ดังกล่าวจะพบว่าในปัจจุบันมีการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรอยู่เป็นจำนวนมากในรูปแบบของการ ให้บริการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นตา ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายใดมาควบคุมการประกอบ วิชาชีพทัศนมาตรแต่อย่างใดทั้งในด้านการควบคุมคุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพ องค์กรวิชาชีพ รวมทั้งข้อกำหนดหรือเงื่อนไขรวมทั้งจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ

ปัจจุบันในประเทศไทยมีการประกอบธุรกิจทางด้านทัศนมาตรจำนวนมากในรูปแบบของธุรกิจให้บริการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นไม่ว่าจะเป็นร้านแว่นตาที่มีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจที่เป็นกิจลักษณะหรือแผงขายแว่นตาในตลาดนัด โดยบุคคลที่จะทำการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นตาให้แก่ผู้รับบริการสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องทำการขออนุญาตและได้รับอนุญาตจากหน่วยงานใด และยังไม่มีการกำหนดความรู้ขั้นพื้นฐานและการทดสอบทดสอบความรู้ความสามารถของบุคคลที่จะทำการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นตาให้แก่ผู้รับบริการ นอกจากนั้นการประกอบธุรกิจทางด้านทัศนมาตรยังไม่มีการควบคุมใด ๆ

แต่อย่างไรก็ตามหากบุคคลที่มีความรู้ในวิชาชีพโดยได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาทัศนมาตรศาสตร์ จากสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะรับรองและเป็นบุคคลที่ผ่านการสอบความรู้จากคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะและได้รับอนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ให้บริการทางด้านทัศนมาตรหรือประกอบธุรกิจทางด้านทัศนมาตรจะกลับจะต้องถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

สภาพการณ์ทั่วไปเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในปัจจุบันจำนวนร้านแว่นตาในจดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์มีประมาณ 5,000 ร้านค้า แต่ในความจริงน่าจะมีประมาณ 7,000 ร้าน ขณะที่บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) มีจำนวน 172 คน¹⁸

2.2 ความเป็นมาเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

ในสมัยก่อนการรักษาพยาบาลจะเป็นไปในลักษณะของการที่บิดามารดามีหน้าที่ช่วยเหลือดูแลบุตร ส่วนประชาชนทั่วไปจะรักษาตัวเองโดยอาศัยประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต ต่อมาเมื่อสังคมมนุษย์มีพัฒนาการโดยมีการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนหน้าที่ในการรักษาพยาบาลบุคคลในชุมชนตกเป็นหน้าที่ของพระหรือหมอผี ซึ่งเป็นผู้ที่สมาชิกในชุมชนให้ความเคารพนับถือและมีทางฐานะทางสังคมสูงกว่าสมาชิกของชุมชน การรักษาพยาบาลจะเป็นไปในลักษณะของการชักจูงเหนี่ยวนำจิตใจโดยใช้พิธีกรรมทางศาสนา หรือไสยศาสตร์ เข้ามามีส่วนประกอบ

¹⁸ โรงพยาบาลราชวิถี, ความเสี่ยง...ที่มากับการตัด ‘แว่นสายตา’, ค้นวันที่ 24 มีนาคม 2562 จาก <https://www.rajavithi.go.th/rj/?p=4120>

ในระยะต่อมาได้มีอาชีพแพทย์เกิดขึ้น โดยผู้ที่ประกอบอาชีพแพทย์นั้นจำเป็นต้องสร้างความเลื่อมใสศรัทธาในอาชีพของตนจึงสร้างเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติในกลุ่มอาชีพแพทย์ ซึ่งกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติต่อ ๆ กันมา โดยมีการอบรมสั่งสอนจนเป็นประเพณีปฏิบัติเฉพาะอาชีพ ที่เรียกว่า มรรยาทแห่งวิชาชีพ หรือ จรรยาบรรณแพทย์ โดยมรรยาทแห่งวิชาชีพแพทย์ หรือ จรรยาบรรณแพทย์ ที่ได้ปฏิบัติอบรมสั่งสอนสืบต่อกันมานั้นต่อมาได้มีการรวบรวมเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งจรรยาบรรณแพทย์ที่เก่าแก่ที่สุดได้เกิดขึ้นในยุคกรีกโบราณ คือ คำสาบานของฮิปโปเครติส (Hippocratic Oath) ซึ่งเป็นคำสาบานที่กำหนดให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาศาสตร์วิชาทางการแพทย์

ในโรงเรียนการแพทย์ทำการสาบานตนก่อนที่จะประกอบอาชีพแพทย์ ซึ่งคำสาบานของคำสาบานของฮิปโปเครติส (Hippocratic Oath) นั้นมีเนื้อหาในเชิงผู้ที่ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ให้คำมั่นสัญญาว่าจะประพฤติตนให้เหมาะสมกับอาชีพแพทย์ ฮิปโปเครติสเป็นแพทย์ที่ได้สร้างผลงานทางด้านทางการแพทย์ไว้มากมายซึ่งต่อมาภายหลังฮิปโปเครติสได้รับยกย่องว่าเป็นบิดาของการแพทย์ตะวันตกซึ่งคำสาบานของฮิปโปเครติสนั้นเป็นรากฐานของจรรยาบรรณแพทย์ที่ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติของแพทย์ทุกประเทศโดยแพทยสมาคมโลกได้ประมวลหลักสำคัญมากำหนดเป็นคำประกาศกรุงเจนีวา (The Geneva Declaration 1947)

นอกจากนั้นการแพทย์ที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมต่าง ๆ ก็มีจรรยาบรรณแพทย์ของแต่ละวัฒนธรรมเป็นเครื่องกำกับแนวทางประพฤติปฏิบัติของแพทย์หรือของวัฒนธรรมนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตามจรรยาบรรณแพทย์ที่ปรากฏในรูปแบบของคำสาบандังกล่าวย่อมมีผลทางด้านจิตใจเท่านั้น หากได้มีสภาพบังคับแต่อย่างใด กล่าวคือหากผู้ที่ทำการสาบาน ประพฤติผิดคำสาบานของตนย่อมไม่มีผลใด ๆ ต่อการปฏิบัติหน้าที่ในอาชีพแพทย์ ต่อมาเมื่อสังคมมนุษย์มีการพัฒนาโดยการรวมตัวของชุมชนหลาย ๆ ชุมชนจนเกิดรัฐขึ้น ประกอบกับวิวัฒนาการทางด้านกฎหมายมีความเจริญก้าวหน้าทำให้เกิดแนวคิดที่จะทำให้จรรยาบรรณทางการแพทย์มีสภาพบังคับ จึงมีการตรากฎหมายเพื่อควบคุมวิชาชีพทางการแพทย์ขึ้น ซึ่งกฎหมายที่ถือว่าเป็นกฎหมายที่ควบคุมทางการแพทย์ฉบับแรกคือประมวลกฎหมายฮัมมูราบี (The Code of Humanmurabi) ในสมัยของกษัตริย์แห่งกรุงบาบิโลนในแคว้นของเมโสโปเตเมีย ซึ่งในประมวลกฎหมายฮัมมูราบีนั้นได้มีบทบัญญัติส่วนหนึ่งเป็นการควบคุมการรักษาพยาบาลของแพทย์ กล่าวคือเป็นการใช้กฎหมายเข้ามาควบคุมพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ซึ่งรวมถึงจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพด้วยเช่น บัญญัติว่าถ้าแพทย์ผ่าตัดผู้ป่วยแล้วทำให้เกิดบาดแผลรุนแรงจนผู้ป่วยถึงแก่ความตาย หรือแพทย์ผ่าฝีที่ตาผู้ป่วยทำให้ผู้ป่วยตาบอด แพทย์จะต้องถูกลงโทษโดยการตัดมือ หรือ ถ้าแพทย์รักษาทาสแล้วทำให้ทาสตายแพทย์จะต้องชดใช้ทาสใหม่แก่นายทาสเป็นต้น

ต่อมาในปี ค.ศ. 1140 ประเทศอิตาลีได้มีการประกาศใช้กฎหมายควบคุมการประกอบอาชีพของแพทย์ขึ้นในรัชสมัยของกษัตริย์โรเจอร์ที่ 2 และในรัชสมัยของกษัตริย์ไกเซอร์ที่ 5 แห่งเยอรมันได้

มีการตรากฎหมาย Carorina ในปี 1532 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดโทษแพทย์ที่ประกอบวิชาชีพโดยประมาท

ในประเทศอังกฤษพระเจ้าเฮนรีที่ 5 พยายามจะออกกฎหมายจำกัดการประกอบอาชีพของแพทย์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1421 แต่ไม่ประสบความสำเร็จโดยกฎหมายควบคุมการประกอบอาชีพแพทย์ฉบับแรกของประเทศอังกฤษได้ตราขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1512 คือพระราชบัญญัติการแพทย์ ค.ศ. 1512 หรือ The Medical Act 1512 ได้กำหนดหลักการว่า ผู้ที่ทำหน้าที่แพทย์ หรือ ทางการผ่าตัด ถ้าไม่ได้สำเร็จการศึกษาหรือได้รับอนุญาตจากบาทหลวงในท้องถิ่นที่ผู้นั้นอยู่ ถือว่ากระทำความผิดอาญา ซึ่งเหตุผลในการตรากฎหมายปรากฏในคำปรารภของกฎหมายฉบับนั้นอ้างว่ามีผู้ไม่มีความรู้จำนวนมากทำการรักษาโรคโดยใช้คาถาอาคมและลักษณะการรักษาแบบหมอผีทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนโดยทั่วไป จากแนวคิดของกฎหมายดังกล่าวทำให้ประเทศอังกฤษตรากฎหมายที่มีลักษณะของการออกใบอนุญาตต่าง ๆ โดยในปี 1518 ให้มีการจัดตั้งสมาคมทางการแพทย์และในกฎบัตรของสมาคมได้ให้สมาคมมีอำนาจที่จะออกใบอนุญาตในการประกอบอาชีพให้แพทย์ได้ทั่วราชอาณาจักร และสมาคมยังมีอำนาจรับรองความบริสุทธิ์ของยาที่ขายในร้านขายยาในร้านขายยา นอกจากนี้สมาคมยังมีอำนาจที่จะควบคุมการประกอบอาชีพการรักษาพยาบาลในรัศมี 7 ไมล์จากกรุงลอนดอน และในปี 1540 ได้มีการจัดตั้งสหภาพสำนักแพทย์ผ่าตัด ซึ่งสหภาพมีอำนาจที่จะปรับเงินแพทย์ผู้ทำการผ่าตัดที่ไม่ได้รับใบอนุญาต

ต่อมาในปี 1542 พระเจ้าเฮนรีที่ 7 ได้ตรากฎบัตรทางด้านสมุนไพรหรือ Herbalists Charter 1542 โดยสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้คือการอนุญาตให้ประชาชนทั่วไปที่มีความรู้ความสามารถทางด้านสมุนไพรสามารถใช้ความรู้ทางด้านสมุนไพรและการรักษาแบบท้องถิ่นรักษาโรคให้ผู้ป่วยได้โดยไม่ผิดพระราชบัญญัติการแพทย์ ค.ศ. 1512 (The Medical Act 1512) นอกจากนี้สาระสำคัญของกฎบัตรทางด้านสมุนไพร (Herbalists Charter 1542) ได้กำหนดให้การคิดค่ารักษาพยาบาลนั้นเป็นไปในลักษณะของค่าตอบแทนจากค่ายาสมุนไพรเท่านั้นในคำปรารภของกฎหมายฉบับนี้ยังกำหนดว่าค่าหนึ่งถึงประโยชน์เฉพาะกลุ่มของตนเท่านั้น ประชาชนจำนวนมากถูกปล่อยให้เจ็บป่วยและตายโดยมิได้รับการช่วยเหลือ โดยกฎบัตรทางด้านสมุนไพรหรือ Herbalists Charter 1542 คือกฎหมายที่อนุญาตให้บุคคลทั่วไปที่ไม่ได้ประกอบอาชีพแพทย์สามารถทำการตรวจโรค วินิจฉัยโรค บำบัดโรค ป้องกันโรค หรือส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพ ได้ซึ่งถือเป็นกฎหมายที่อนุญาตให้บุคคลทั่วไปนอกจากแพทย์ทำการประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับการให้บริการทางด้านทางแพทย์ได้

สำหรับประเทศไทย เนื่องจากได้มีการตั้งโรงเรียนการแพทย์แห่งแรกขึ้นในปี 2432 และได้มีการจัดตั้งแพทย์สมาคมแห่งกรุงสยามขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2464 นอกจากนั้นในปี พ.ศ. 2466 เป็นช่วงที่รัฐบาลไทยได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ จากประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อปรับปรุงโรงเรียนการแพทย์ โดยได้มีการยกระดับการศึกษาแพทย์ศาสตร์เป็นการศึกษาในระดับปริญญา

ในช่วงเวลาดังกล่าววิวัฒนาการทางการแพทย์ของประเทศมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมากทำให้มีการตรากฎหมายมาควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์และการสาธารณสุขเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2466 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 โดยได้ตราพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2466 ใช้บังคับเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2566 มาควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์และการสาธารณสุขซึ่งถือเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ใช้บังคับบุคคลที่จะทำการประกอบกิจการรับรักษาโรคหรือบำบัดโรคให้กับประชาชน เพราะตั้งแต่เดิมยังไม่มีระเบียบควบคุมเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าว บุคคลใดประสงค์จะทำการบำบัดรักษาโรคให้กับประชาชนทั่วไปก็สามารถกระทำได้โดยไม่มีกฎหมายเอาผิดได้แม้จะเกิดความเสียหายขึ้นเนื่องจากผู้กระทำไม่มีความรู้จริงก็ตาม โดยเหตุผลของการตราพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2466 ปรากฏในคำปรารภของกฎหมายดังนี้

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหา
วชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวดำรัสเหนือเกล้าว่า

โดยที่การประกอบโรคศิลปะย่อมมีอิทธิพลอันสำคัญแก่สวัสดิภาพของ
ประชาชนโดยที่ ณ กาลบัดนี้ในกรุงสยาม ยังไม่มีระเบียบบังคับควบคุมการประกอบ
กิจเช่นนี้ ปล่อยให้มหาชนปราศจากความคุ้มครองจากอันตรายอันเกิดแก่การ
ประกอบกิจแห่งผู้ที่ไร้ความรู้และมีได้ฝึกหัดและโดยที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร
และควบคุมวางระเบียบและเลื่อนฐานะแห่งการเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะให้สูง
ยิ่งขึ้นไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้ . . .¹⁹

ตามพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2466 หากพิจารณาตามชื่อจะเป็นพระราชบัญญัติ
เกี่ยวกับการแพทย์ก็ตามแต่เนื้อหาสาระเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการประกอบโรคศิลปะทั้งสิ้น ตามบท
นิยามที่กำหนดว่า โรคศิลปะ หมายความว่า การบำบัดโรคทางยา และทางผ่าตัด รวมทั้งการผดุงครรภ์
การช่างฟัน การสัตวแพทย์ การปรุงยา การพยาบาล การนวด หรือการรักษาคนบาดเจ็บป่วยไข้ด้วย
ประการใด ๆ

สำหรับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นในปี ค.ศ. 1901 รัฐมินนิโซตา ประเทศ
สหรัฐอเมริกา ได้มีการตราข้อบังคับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรแห่งรัฐมินนิโซตา ในปี ค.ศ.
1901ซึ่งข้อบังคับดังกล่าวได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรแห่งรัฐ
มินนิโซตา (The Minnesota Board of Optometry) ซึ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของ

¹⁹ คำปรารภของพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2466

คณะกรรมการดังกล่าวในยุคเริ่มแรกนั้นมุ่งเน้นที่ความปลอดภัยของประชาชนจากการรับบริการการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและการยกระดับการศึกษาวิชาทัศนมาตรศาสตร์ รวมทั้งการฝึกฝนอบรมผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ต่อมาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าวได้ขยายครอบคลุมถึงการกำหนดคุณสมบัติการศึกษาของผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การสอบรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาตและการต่อใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การสอบสวนและการลงโทษกรณีที่มีการร้องเรียนผู้รับใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร²⁰ สำหรับประเทศไทยบุคคลที่มีความรู้ในวิชาชีพโดยได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาทัศนมาตรศาสตร์ จากสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะรับรองและเป็นบุคคลที่ผ่านการสอบความรู้จากคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ สามารถขออนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ได้ตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ได้แต่การขออนุญาตดังกล่าวไม่ถือเป็นการควบคุมเนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะของไทยไม่ได้กำหนดให้สาขาทัศนมาตรเป็นสาขาการประกอบโรคศิลปะ

2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เป็นการประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ ได้แก่ การวัด การวินิจฉัยความผิดปกติของการมองเห็นและแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็นโดยกรรมวิธีการใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกการบริหารกล้ามเนื้อตา จึงมีลักษณะเป็นการประกอบวิชาชีพ (Profession) ทางด้านการแพทย์และการสาธารณสุขที่จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะทางโดยการประกอบอาชีพนั้นจะต้องอยู่ภายใต้จรรยาบรรณแห่งอาชีพ และยังคงคำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชนในการได้รับบริการจากการประกอบอาชีพ การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจึงต้องมีการควบคุมเป็นพิเศษในขณะเดียวกันก็จะต้องมีการสอดส่องดูแลโดยบุคคลในวิชาชีพเดียวกันเพื่อให้การประกอบวิชาชีพนั้นเป็นไปโดยถูกต้องตามกรอบแห่งจริยธรรม

ดังนั้นการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจึงอยู่ภายใต้แนวความคิดของกฎหมายการแพทย์และการสาธารณสุขซึ่งมีแนวความคิดคือการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพ (Professional Organization) เพื่อทำหน้าที่ควบคุมผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพให้ประพฤติปฏิบัติตน

²⁰ Minnesota Board of Optometry, **Board Responsibilities**, Retrieved March 24, 2019 from <https://mn.gov/boards/optometry/board-staff/boardresponsibilities.jsp>

ตามครรลองคลองธรรมโดยเคร่งครัดเพื่อให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในการประกอบวิชาชีพ โดยการการใช้กฎหมายเข้ามาควบคุมจรรยาบรรณและองค์วิชาชีพ ยังมีหน้าที่ป้องกันไม่ให้บุคคลที่ไม่มีความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพมาทำการประกอบวิชาชีพแข่งขันกับผู้ที่มีวิชาชีพโดยการใช้กฎหมายเข้ามาควบคุม

นอกจากนั้นแนวความคิดของกฎหมายการแพทย์และการสาธารณสุข คือการคุ้มครองสวัสดิภาพความปลอดภัยของประชาชนทั่วไปโดยเป็นการที่รัฐใช้กฎหมายเข้ามากำหนดมาตรฐานของผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพและมาตรฐานการให้บริการทางการแพทย์โดยการกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในการประกอบวิชาชีพซึ่งกฎหมายลักษณะดังกล่าวนี้เรียกว่า “กฎหมายวิชาชีพ”

กล่าวโดยสรุปแนวความคิดของกฎหมายการแพทย์และการสาธารณสุขคือการที่รัฐเข้ามาควบคุมการประกอบวิชาชีพเพื่อกำหนดมาตรฐาน ความรู้ความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อไม่ให้บุคคลที่ไม่มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานที่รัฐกำหนดมาดำเนินการประกอบวิชาชีพโดยเหตุผลทางด้านความสวัสดิภาพและความปลอดภัยของประชาชนและเหตุผลทางด้านคุ้มครองวิชาชีพ นอกจากนี้ยังเป็นการที่รัฐใช้กฎหมายควบคุมจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อให้การประกอบวิชาชีพมีประสิทธิภาพแก่ประชาชน²¹

2.4 หลักการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

จากแนวความคิดที่ว่า การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจะต้องถูกควบคุมโดยกฎหมายวิชาชีพและจะต้องมีองค์วิชาชีพเพื่อทำหน้าที่ในการกำกับทำให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น และหากมีผู้ฝ่าฝืนต้องได้รับโทษทางอาญาซึ่งแนวความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.4.1 หลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ป่วยในการได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพทั่วถึง และมีมาตรฐานจากรัฐ

หลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ป่วยในการได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ ทั่วถึงและมีมาตรฐานจากรัฐนั้นหมายถึงสิทธิอันชอบธรรมของผู้ป่วยในอันที่จะได้รับความคุ้มครองทางการแพทย์หรือการบริการทางด้านสาธารณสุข โดยหลักดังกล่าวมีที่มาจากหลักการว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่มีรากฐานมาจากความเชื่อ ปรัชญา และศีลธรรม บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนย่อมมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยมีสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคโดยเท่าเทียมกัน ซึ่งสิทธิ

²¹ วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, จากจรรยาบรรณแพทย์มาถึงยุคชีวจริยศาสตร์ (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2559), หน้า 16-17.

มนุษยชนนั้นย่อมสิทธิที่ติดตัวของมนุษย์ทุกคนที่มีความเป็นสากลไม่ว่าจะมีเชื้อชาติ เพศ หรือศาสนาใด อันเป็นสิทธิที่ไม่อาจถูกพรากไปหรือยกให้แก่กันได้ ทั้งยังเป็นสิทธิที่ไม่อาจแยกออกจากกัน โดยหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ป่วยในการได้รับการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ ทัวถึงและมีมาตรฐานจากรัฐนั้นถือเป็นสิทธิมนุษยชนทางด้านสาธารณสุขที่มนุษย์ทุกคนมีสิทธิได้รับการทางสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพโดยเท่าเทียมกัน โดยสิทธิมนุษยชนทางด้านสาธารณสุขนั้นได้รับการรับรองโดยองค์การสหประชาชาติตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน(Universal Declaration of Human Rights หรือ UDHR) ข้อ 25 (1) ว่า

มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะมีมาตรฐานการครองชีพที่ดีของตนเองและครอบครัว รวมไปถึงการได้รับอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพพยาบาลและการบริการทางสังคมที่จำเป็น นอกจากนี้ มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความมั่นคงแม้ในช่วงว่างงาน พิกการ เป็นหม้าย วยชรา หรือขาดปัจจัยดำรงชีวิตอื่น ๆ ในพฤติการณ์นอกเหนืออำนาจของตน

นอกจากนั้นสิทธิมนุษยชนทางด้านสาธารณสุข ยังได้รับการรับรองตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Internationnal Covenant on Economic, Social and Cultural Rights) ข้อ 12 (1) ว่า “รัฐภาคีแห่งกติกาดังนี้จะรับรองสิทธิของมนุษย์ทุกคนในอันที่จะมีสุขภาพกายและจิตใจตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่เป็นได้” และในข้อ 12 (2) (D) ว่า “รัฐภาคีแห่งกติกาดังนี้จะสร้างสภาวะที่เป็นประกันการบริการทางการแพทย์และการพยาบาลแก่มนุษย์ทุกคนในกรณีเจ็บป่วย” โดยประเทศไทยได้เป็นภาคีทั้งตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ดังนั้นหากพิจารณาตามหลักสิทธิมนุษยชนทางด้านสาธารณสุขประกอบกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมจะเห็นได้ว่ารัฐมีหน้าที่ในการจัดให้บุคคลมีสิทธิที่ได้รับการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทัวถึงและรัฐยังมีหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอีกด้วย

ในส่วนของประเทศไทยเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนทางด้านสาธารณสุข,ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ได้รับรองสิทธิมนุษยชนทางด้านสาธารณสุขไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมาตรา 55 ได้บัญญัติไว้ว่า

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย

รัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2.4.2 หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

ตามหลักสิทธิมนุษยชนนั้นมนุษย์ทุกคนย่อมที่จะได้รับสิทธิ เสรีภาคและความเท่าเทียมกันในการประกอบอาชีพ การมีงานทำ การเลือกงานอย่างมีอิสระ ซึ่งถือเป็นหลักสิทธิมนุษยชนทางด้านเศรษฐกิจอันเป็นหลักการพื้นฐานโดยบุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้การรับประกันและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจจากรัฐ ซึ่งตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights: UDHR) ได้รับรองสิทธิมนุษยชนทางเศรษฐกิจในเรื่องเสรีภาพการประกอบอาชีพไว้ในข้อ 23 ว่าด้วยเรื่อง สิทธิในการทำงาน โดยในข้อ 23 (1) ได้รับรองให้บุคคลทุกคนมีสิทธิในการทำงาน ในการเลือกงานโดยอิสระในเงื่อนไขที่ยุติธรรมและเอื้ออำนวยต่อการทำงาน และในการคุ้มครองต่อการว่างงาน นอกจากนั้นนอกจากนั้นสิทธิมนุษยชนทางเศรษฐกิจในเรื่องเสรีภาพในการประกอบอาชีพยังได้รับการรับรองตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Internationnal Covenant on Economic, Social and Cultural Rights) ข้อ 6 (1) ซึ่งรับรองสิทธิของบุคคลในอันที่จะหาเลี้ยงชีพโดยงานซึ่งตนเลือกหรือรับอย่างเสรี ในส่วนของประเทศไทยได้รับรองเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามหลักสิทธิมนุษยชนทางด้านเศรษฐกิจซึ่งสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา 40 ซึ่งบัญญัติว่า

บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวกายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

ดังนั้นหากพิจารณาหลักสิทธิมนุษยชนทางด้านเศรษฐกิจ ปฎิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะพบว่าบุคคลทุกคนนั้นย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพจะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการจำกัดโดยกฎหมายที่โดยเหตุผลเพื่อการรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

สำหรับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นเพื่อให้การประกอบวิชาชีพเป็นไปอย่างมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ได้รับบริการต้องมีการกำหนดกระบวนการเข้าสู่วิชาชีพโดยการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพ ถ้าบุคคลใดไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดโดยกฎหมายจะไม่สามารถประกอบวิชาชีพได้โดยแนวความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับกฎหมายในเรื่องเสรีภาพในการประกอบอาชีพ โดยบุคคลทุกคนมีเสรีภาพในการเลือกที่จะประกอบอาชีพการจำกัดการประกอบอาชีพของบุคคลต้องกระทำโดยกฎหมาย

จากทฤษฎีดังกล่าวก่อให้เกิดการควบคุมวิชาชีพที่ให้บริการทางด้านสาธารณสุขและการคุ้มครองประชาชนทางในการได้รับบริการสาธารณสุขดังต่อไปนี้

1. การควบคุม หมายถึงกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ดังนี้
  - 1) การเข้าสู่วิชาชีพ (Control Over Entry) คือ การกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร กล่าวคือการใช้กฎหมายกำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติของบุคคลที่ขอรับการอนุญาตทำการประกอบวิชาชีพ
  - 2) การควบคุมการแก่งแย่งแข่งขันในการประกอบวิชาชีพ (Control Over Competitive Practice) คือเป็นการควบคุมการประกอบวิชาชีพโดยการกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ห้ามทำการโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณความรู้ความสามารถ และห้ามทำการใส่ร้ายดูหมิ่นผู้ร่วมวิชาชีพ
  - 3) การควบคุมการตลาดของการประกอบวิชาชีพ (Market Structure) หมายถึงการที่กฎหมายผูกขาดอำนาจการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เอาไว้เฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติสำหรับการประกอบวิชาชีพและได้รับการอนุญาตแล้วเท่านั้น บุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติและไม่ได้รับการอนุญาตไม่สามารถประกอบวิชาชีพหรือกระทำการให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าประกอบวิชาชีพได้ หากทำการใด ๆอันมี

ลักษณะเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หรือทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าประกอบวิชาชีพทัศนมาตร จะมีกฎหมายกำหนดโทษทางอาญาไว้

4) การควบคุมค่าบริการ (Control Over Payment) ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องจากการควบคุมการตลาดของการประกอบ เนื่องจากรัฐจะให้อำนาจผูกขาดในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร แก่บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะและได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร แต่เพื่อไม่ให้เกิดการกำหนดราคาค่าบริการตามอำเภอใจรัฐจำเป็นต้องเข้ามาควบคุมในส่วนของราคาค่าบริการของผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและปราศจากการเอารัดเอาเปรียบทั้งผู้ประกอบวิชาชีพและผู้รับบริการโดยกระทำในรูปแบบการกำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพไม่ให้ผู้ประกอบวิชาชีพคิดค่าบริการที่สูงเกินไป แต่อย่างไรก็ตามค่าบริการนั้นไม่ได้หมายความว่าถึงเฉพาะค่าธรรมเนียมทางการแพทย์เท่านั้น แต่ยังมีค่าตรวจวินิจฉัยโรค ค่าอุปกรณ์ ซึ่งไม่อาจควบคุมได้โดยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ นอกจากนี้เรื่องการควบคุมค่าบริการอาจจะรวมถึงการจัดระบบบริการด้วยซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม กล่าวคือกำหนดให้การรับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเป็นสวัสดิการสังคมตามกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมอื่น ๆ เช่น กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

2. การคุ้มครองประชาชน คือการที่กฎหมายกำหนดโทษอาญาสำหรับผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพโดยไม่ได้รับการอนุญาตเพื่อเป็นการข่มขู่หรือยับยั้งและตัดโอกาสไม่ให้เกิดการกระทำความผิดตามหลักการลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญา เพราะการที่บุคคลไม่มีความรู้ความสามารถทำการประกอบอาชีพ อาจทำให้เกิดอันตรายแก่สวัสดิภาพแก่ประชาชนอันเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนไม่ได้รับความเสียหายและเพื่อพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อให้มีการประกอบวิชาชีพที่มีคุณภาพและเป็นธรรมต่อประชาชนในฐานะที่เป็นผู้บริโภค ซึ่งประชาชนตะได้รับคุ้มครองความปลอดภัยและไม่ให้เกิดการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการประกอบวิชาชีพ ซึ่งการคุ้มครองประชาชนนั้นมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) การกำหนดขอบเขตของการประกอบวิชาชีพ
- 2) การกำหนดข้อห้ามการกระทำใด ๆ ในการประกอบวิชาชีพ
- 3) การกำหนดห้ามบุคคลที่ไม่มีความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพหรือไม่ได้รับการอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพแสดงตนหรือแอบอ้างว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ²²

²² วิชญ์ อั้งประพันธ์, นิติเวชศาสตร์ (Forensic Medicine), พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548), หน้า 45-47.

บทที่ 3

การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม การวิชาชีพทัศนมาตรกับกฎหมายของประเทศไทย

สำหรับกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ผู้เขียนจะทำการศึกษากฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของรัฐมินนิโซตา ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งถือเป็นกฎหมายฉบับแรกของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีมาตรการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร²³ ซึ่งกฎหมายว่าการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของรัฐมินนิโซตา จะอยู่ในข้อบังคับรัฐมินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) โดยบัญญัติไว้ใน หมวดนักทัศนมาตร (Optometrists) ในมาตรา 148.52 ถึง มาตรา 148.62 และผู้เขียนจะทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ของประเทศสิงคโปร์ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มีความชัดเจนในรูปแบบลักษณะกฎหมายเฉพาะระดับพระราชบัญญัติ นอกจากนี้ผู้เขียนจะทำการศึกษามาตรการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อทำการเปรียบเทียบโดยจะทำการศึกษากฎหมายการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศฟิลิปปินส์คือ รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาในการบูรณาการนักทัศนมาตร และกฎหมายการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศมาเลเซีย คือ พระราชบัญญัติออฟทอปิคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มีองค์กรในระดับสภาทำหน้าที่ควบคุมในการประกอบวิชาชีพ

ในส่วนกฎหมายของประเทศไทยเนื่องจากยังไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยตรงผู้เขียนจะทำการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ,ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) และ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เลนส์สัมผัส

---

²³ Minnesota Board of Optometry, *op. cit.*

3.1 กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของต่างประเทศ

3.1.1 กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศสหรัฐอเมริกา

1) ลักษณะในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร บัญญัติขึ้นครั้งแรกที่รัฐมินนิโซตา ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งในปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยการควบคุมวิชาชีพทัศนมาตร บัญญัติในอยู่ข้อบังคับรัฐมินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) โดยบัญญัติไว้ใน หมวดนักทัศนมาตร (Optometrists) ในมาตรา 148.52 ถึง มาตรา 148.62 ซึ่งได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐมินนิโซตา และกำหนดอำนาจของคณะกรรมการดังกล่าว และได้ให้คำจำกัดความของการดำเนินการที่อยู่ในขอบข่ายของทัศนมาตร การได้มาของใบอนุญาตให้ดำเนินการทางด้านทัศนมาตร รวมถึงระยะเวลาของใบอนุญาต การต่อใบอนุญาต ค่าธรรมเนียมและกำหนดขอบเขตเงื่อนไขของนักทัศนมาตรในการจ่ายหรือใช้ยาควบคุมแก่ผู้ใช้บริการ มาตรฐานการรักษา การกระทำที่เป็นความผิดทางวินัยของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตรวมทั้งการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตที่กระทำความผิดทางวินัย การแจ้งรายงานการกระทำที่เป็นความผิดทางวินัยของผู้ได้รับการอนุญาต และกำหนดให้การกระทำของบุคคลที่ดำเนินการทางด้านทัศนมาตร โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นความผิดอาญา นอกจากนี้กฎหมายดังกล่าวยังกำหนดขอบเขตการใช้บังคับเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ไว้อีกด้วย

2) องค์กรที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศสหรัฐอเมริกา ตามข้อบังคับรัฐมินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) หมวดนักทัศนมาตร (Optometrists) มาตรา 148.52 ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐมินนิโซตา (The Minnesota Board of Optometry) ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวน 2 คน และนักทัศนมาตรที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพในรัฐมินนิโซตาจำนวน 5 คน มีอำนาจในตรากฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและดำเนินการใด ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับรัฐมินนิโซตา ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในรัฐมินนิโซตาต้องยื่นคำร้องขอการอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพและสาบานตนต่อคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐมินนิโซตา โดยจะต้องมีคุณสมบัติตามที่ข้อบังคับรัฐมินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148

Public Health Occupation) หมวดยุทธศาสตร์ (Optometrists) กำหนดและจะต้องผ่านการสอบวัดผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ หรือได้รับการรับรองในกรณีที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจากรัฐหรือประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรอาจใช้หรือจ่ายยาเวชภัณฑ์ที่ถูกควบคุมในการรักษาหรือให้บริการโดยจะต้องได้รับใบรับรองคุณสมบัติในการใช้ยาเวชภัณฑ์ที่ถูกควบคุม

นอกจากนั้นคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐมินนิโซตา (The Minnesota Board of Optometry) ยังมีอำนาจในการปฏิเสธการอนุญาต ระวัง เพิกถอน หรือกำหนดข้อจำกัดการอนุญาตให้แก่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร รวมทั้งมีอำนาจในการกำหนดให้ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรชำระค่าเสียหายได้ไม่เกิน 10,000 เหรียญสหรัฐ และตามข้อบังคับรัฐมินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) หมวดยุทธศาสตร์ (Optometrists) มาตรา 148.56 ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิด

3) มาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศสหรัฐอเมริกา

ตามมาตรา 148.56 แห่งข้อบังคับรัฐมินนิโซตา ได้กำหนดการกระทำที่ถือว่าเป็นประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยได้กำหนดให้บุคคลใด ๆ ที่แสดงตนเป็นนักทัศนมาตร หรือใช้วิธีการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เครื่องมือตรวจวัดสายตาอัตโนมัติหรือเครื่องวัดอัตโนมัติอื่น ๆ เพื่อทำการตรวจวัดความสามารถในการมองเห็น, เพื่อทำการปรับใช้เลนส์สายตาหรือมุมการหักเหของแสงเพื่อเพิ่มความสามารถในการมองเห็น รวมทั้งบุคคลที่มีเครื่องมือที่มีจุดมุ่งหมายในการทดสอบความสามารถในการมองเห็นเป็นการดำเนินการทางทัศนมาตร นอกจากนั้นการวินิจฉัยโรคที่เกี่ยวกับความผิดปกติของการมองเห็น ดวงตา กล้ามเนื้อตาหรืออวัยวะที่เกี่ยวข้องกับตาหรือการมองเห็นของมนุษย์ การแนะนำเลนส์ที่มีค่าสายตา การแนะนำคอนแทคเลนส์ไม่ว่าจะมีค่าสายตาหรือไม่ การกายภาพบำบัด ศัลยกรรม การฟื้นฟู รวมทั้งการใช้หรือจ่ายยาในทางวิชาทัศนมาตรศาสตร์เพื่อช่วยในการวินิจฉัย รักษา บรรเทาป้องกันหรือจัดการโรค ความบกพร่อง ความผิดปกติที่เกี่ยวข้องกับดวงตาหรืออวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการมองเห็นของมนุษย์ เป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร แต่อย่างไรก็ตามแม้กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้การวินิจฉัยรักษาโรครวมทั้งการจ่ายยาเพื่อรักษาโรคที่เกี่ยวข้องกับดวงตาหรือการมองเห็นเป็นประกอบวิชาชีพทัศนมาตร แต่กฎหมายดังกล่าวก็มีข้อกำหนดไม่ให้การดำเนินการทางทัศนมาตรรวมถึงการฉีดยา การศัลยกรรมผ่าตัดรวมทั้งการผ่าตัดด้วยเลเซอร์

ตามข้อบังคับรัฐมินนิโซตาได้กำหนดมาตรการในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยการกำหนดให้การกระทำของบุคคลที่ถือเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ตามมาตรา 148.56 โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนั้นยังมี

มาตรการในการควบคุมการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับทัศนมาตรโดยการขาย จำหน่าย หรือมีไว้เพื่อขาย จำหน่าย แวนตาหรือเลนส์ ต้องกระทำในสถานที่ที่มีไว้สำหรับการประกอบธุรกิจจำหน่ายแว่นตาเป็นทางปกติเท่านั้น หากขายหรือจำหน่ายในสถานที่อื่น ๆ ที่ไม่ใช่สถานที่ที่มีไว้สำหรับการประกอบธุรกิจจำหน่ายแว่นตาต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของนักทัศนมาตรที่ได้รับใบอนุญาตเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามการควบคุมดังกล่าวไม่รวมถึงการขายหรือจำหน่ายแว่นตาที่เป็นของเล่น แวนตาที่เลนส์ไม่มีค่าสายตาไม่ว่าจะเลนส์จะมีสีหรือไม่ การขายหรือจำหน่ายเลนส์ทดแทนเลนส์ที่เสียหาย แวนตาที่ประกอบไปด้วยเลนส์ปกติที่มีไว้สำหรับขยาย (แว่นขยาย) ทั้งนี้ โดยจะต้องมีข้อความกำกับว่า “ถ้าคุณมีปัญหาทางด้านสายตา การเลือกใช้แว่นตานี้ไม่ได้เป็นการแก้ไขปัญหาทางสายตา” นอกจากนี้การกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย แต่อย่างไรก็ตามข้อบังคับรัฐมนตรีมหาดไทย บพที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข ในหมวดนักทัศนมาตร มาตรา 148. 52 ถึง มาตรา 148.62 นั้นไม่รวมถึงการประกอบวิชาชีพของผู้ที่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในรัฐมนตรีมหาดไทยภายใต้กฎหมายแห่งรัฐมนตรีมหาดไทย

ข้อบังคับรัฐมนตรีมหาดไทย บพที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข ในหมวดนักทัศนมาตร ได้กำหนดถึงการได้มาของใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยผู้ที่ได้รับอนุญาตต้องยื่นคำร้องและสาบานตนต่อคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐ ทั้งนี้จะต้องมีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐกำหนดคือ มีคุณธรรมและได้รับปริญญาทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิตหรือศึกษาอยู่ในชั้นปีสุดท้ายจากคณะหรือวิทยาลัยที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐ โดยจะต้องผ่านการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นอกจากนี้ยังได้กำหนดเงื่อนไขการรับรองผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจากรัฐอื่นให้สามารถประกอบวิชาชีพทัศนมาตรภายในรัฐมนตรีมหาดไทยได้

ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ตามข้อบังคับรัฐมนตรีมหาดไทยสามารถจ่ายหรือใช้ยาที่ได้รับการควบคุมให้แก่ผู้รับบริการได้แต่ต้องเป็นยาควบคุมในทางวิชาทัศนมาตรศาสตร์เพื่อช่วยในการวินิจฉัย รักษา บรรเทาป้องกันหรือจัดการโรค ความบกพร่อง ความผิดปกติที่เกี่ยวข้องกับดวงตาหรืออวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการมองเห็นของมนุษย์ตามกฎหมายของคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐภายใต้ข้อบังคับรัฐมนตรีมหาดไทย ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ตามข้อบังคับรัฐมนตรีมหาดไทยที่จะสามารถจ่ายหรือใช้ยาที่ได้รับการควบคุมให้แก่ผู้รับบริการได้นั้นจะต้องได้รับใบรับรองคุณสมบัติในการใช้ยาที่ถูกควบคุมโดยผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่จะได้รับใบรับรองคุณสมบัติในการใช้ยาที่ถูกควบคุมนั้นจะต้องผ่านการอบรมการตรวจ การวินิจฉัย และการรักษาโรคที่เกี่ยวข้องดวงตาของมนุษย์โดยการให้ยาเป็นระยะเวลา 100 ชั่วโมงและจะต้องมีประสบการณ์การฝึกงานทางคลินิกตามหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์ในการวินิจฉัยโรคหรือความผิดปกติทางสายตาใน

คลินิกเป็นระยะเวลา 2 ปี หรือ มีประสบการณ์การฝึกงานทางคลินิกตามหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์ในการวินิจฉัยโรคหรือความผิดปกติทางสายตาในคลินิกเป็นระยะเวลา 1 ปีและมีประสบการณ์ในการทำงานทางคลินิกในฐานะผู้ได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินการทางทัศนมาตรเป็นระยะเวลา 10 ปี นอกจากนี้จะต้องผ่านการตรวจสอบมาตรฐานในการรักษาโรคตาของคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐ ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องยึดถือมาตรฐานในการรักษาโดยใช้ยาควบคุมเทียบเท่าแพทย์ที่ได้รับใบอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมแห่งรัฐมินนิโซตา

4) มาตรการบังคับการให้เป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศสหรัฐอเมริกา

คณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐมินนิโซตาอาจจะปฏิเสธการออกใบอนุญาตหรืออาจจะเพิกถอน ระเบียบ กำหนดเงื่อนไขหรือตัดเงื่อนไขผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หากพบว่ามีการกระทำการที่เป็นการละเมิดวินัยตามกำหนดไว้ในข้อบังคับรัฐมินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข ในหมวดนักทัศนมาตร มาตรา 148.63

การกระทำที่เป็นการละเมิดวินัยตามมาตรา 148.63 หมายถึง การกระทำดังต่อไปนี้

1. ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ไม่สามารถแสดงคุณสมบัติตามที่กำหนดแก่คณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐได้
2. ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ทุจริตหรือฉ้อโกงการสอบรับใบอนุญาต การมีความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการดำเนินการทางทัศนมาตรภายในระยะเวลา 5 ปี ไม่ว่าจะความผิดดังกล่าวจะเกิดขึ้นหรือกระทำในที่ได้ก็ตามแม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะไม่ใช่ความผิดในสถานที่ที่กระทำ หากแต่กระทำในรัฐมินนิโซตาจะเป็นความผิดร้ายแรง
3. ผู้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ถูกเพิกถอน ระเบียบ จำกัดหรือดำเนินการทางวินัยอื่น ๆ เกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ที่ออกโดยรัฐอื่น โดยอำนาจรัฐหรือศาลในรัฐอื่น ๆ
4. ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือข้อความซึ่งอาจทำให้เข้าใจผิดอันเป็นละเมิดกฎหมายของคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐหรือที่เกี่ยวข้องกับการรักษาที่ไม่สามารถอ้างอิงหลักฐานใด ๆ ได้
5. ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร กระทำการละเมิดกฎหมาย คำสั่งของรัฐหรือกฎหมายของรัฐบาลกลางเกี่ยวกับการดำเนินการทางทัศนมาตร ยาควบคุมหรือวัตถุอันตราย
6. ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร กระทำผิดจรรยาบรรณ หรือการกระทำที่มีลักษณะเป็นการฉ้อโกงประชาชน
7. ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ไม่สามารถควบคุมผู้ช่วยหรือผู้ใต้บังคับบัญชาของตนได้ตามข้อตกลงของคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐ

8. ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร สนับสนุนช่วยเหลือให้บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตดำเนินการทางทัศนมาตรระทำการทางทัศนมาตร

9. ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเป็นบุคคลที่มีสภาพจิตใจที่ไม่ปกติ หรือมีอาการป่วยทางจิต บุคคลที่มีปัญหาด้านพัฒนาการหรือการควบคุมสารเคมีของร่างกาย เป็นบุคคลอันตรายต่อสังคม บุคคลอันตรายทางเพศ

10. ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ปฏิบัติไม่สอดคล้องกับวิชาชีพหรือมาตรฐานขั้นต่ำ การไม่สามารถดำเนินการทางทัศนมาตรด้วยความเชี่ยวชาญ เป็นที่ปลอดภัยแก่ผู้รับบริการ

11. ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้รับบริการเว้นแต่การเปิดเผยโดยกฎหมาย

12. ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ให้ รับว่าจะให้ รับ ยอมรับ ค่าตอบแทน รางวัลหรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นชี้ช่องเพื่อให้มาเพื่อผู้รับบริการ เวชภัณฑ์หรือเครื่องมือใด ๆ

13. ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เรียกเงินในลักษณะที่เป็นการข่มขู่ หลอกลวง การติดยาเสพติด การจ่ายยาหรืออุปกรณ์ที่ไม่ได้รับการรับรองทางการแพทย์

14. ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ล่วงเกินทางเพศผู้ป่วยหรือผู้ที่มาใช้บริการ

15. ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ไม่รายงานหรือให้ความร่วมมือในการสอบสวน

16. ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ให้ข้อมูลเท็จหรือทำให้เข้าใจผิดโดยเจตนาแก่ผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ

ข้อบังคับรัฐมนตรีมนิโชตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข ในหมวดนักทัศนมาตร ยังได้กำหนดมาตรการในการรายงานการกระทำที่เป็นการละเมิดกฎหมาย ที่เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยได้กำหนดให้บุคคลใด ๆ ที่พบการกระทำที่เป็นการละเมิดวินัยของนักทัศนมาตรสามารถรายงานต่อคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐได้ นอกจากนั้นยังได้กำหนดให้โรงพยาบาล คลินิก หรือสถาบันทางสุขภาพ รายงานการดำเนินการทางวินัยแก่นักทัศนมาตรที่สังกัดองค์กรนั้น ๆ ในกรณีนักทัศนมาตรกระทำผิดทางวินัยให้แก่คณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐรับทราบและกำหนดให้บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร มีหน้าที่ต้องรายงานหากพบการกระทำของบุคคลใด ๆ ที่เป็นการละเมิดต่อกฎหมายการควบคุมการดำเนินการทางทัศนมาตร โดยได้กำหนดระยะเวลาในการรายงานภายใน 30 วัน ทั้งนี้ยังมีมาตรการในการคุ้มครองผู้ที่รายงานแก่คณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐ บุคคลหรือองค์กรที่รายงานการกระทำ

ที่เป็นการละเมิดได้ต้องรับผิดชอบทางแพ่งและทางอาญาหากได้กระทำการรายงานโดยสุจริตและใช้ความระมัดระวังตามสมควร นอกจากนี้บุคคลที่เป็นคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐ บุคคลที่ได้รับการมอบหมายจากคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐ และที่ปรึกษาคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐเพื่อตรวจสอบการกระทำที่เป็นการละเมิดต่อการควบคุมการดำเนินการทางทัศนมาตรย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่งและทางอาญาหากได้กระทำการในนามคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐและตามหน้าที่ที่คณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐมอบหมายโดยสุจริตและใช้ความระมัดระวังตามสมควร

ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่ถูกสอบสวนการกระทำที่เป็นการละเมิด ตามข้อบังคับรัฐมนตรีมหาดไทย บพที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข ในหมวดนักทัศนมาตร กำหนดให้ต้องให้ความร่วมมือในการสอบสวนอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนร้องขอให้ส่งสำเนาเวชระเบียนของผู้ป่วย หากไม่ได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ป่วย ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องทำการลบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยรายนั้น ๆ ก่อนที่จะส่งมอบให้กับคณะกรรมการสอบสวน

สำหรับการดำเนินการทางวินัยต่อบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ในกรณีที่กระทำความผิดวินัย คณะกรรมการทัศนมาตรมีอำนาจดำเนินการดักเตือน เพิกถอนใบอนุญาต ระงับใบอนุญาต จำกัดการได้รับอนุญาต หรือกำหนดโทษทางแพ่งจำนวนไม่เกิน 10,000 เหรียญสหรัฐสำหรับการละเมิดแต่ละครั้งเพื่อชดเชยความเสียหายแก่นักทัศนมาตรที่ได้รับความเสียหายทางเศรษฐกิจ หรือ เพื่อเป็นค่าชดเชยให้แก่คณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐสำหรับค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปสำหรับการสอบสวนและดำเนินการ

5) บทกำหนดโทษ

สำหรับบุคคลที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร จากคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐ การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาขั้นต้นหรือ Gross Misdemeanor คือความผิดที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีลงมาหรือมีโทษต่ำกว่าโทษจำคุก²⁴ ตามข้อบังคับรัฐมนตรีมหาดไทย บพที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข ในหมวดนักทัศนมาตร มาตรา 148.61

---

²⁴ อีริช ยูท โลหะเลิศกิจ, ปัญหาในการเปรียบเทียบคดี: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากับกฎหมายอื่น (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553), หน้า 13.

3.1.2 กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของของสาธารณรัฐสิงคโปร์

1) ลักษณะในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสาธารณรัฐสิงคโปร์

การควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) แห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2008²⁵ เป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่ควบคุมการทำหน้าที่ของนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา²⁶ การอนุญาตและการลงทะเบียนของนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา²⁷ รวมทั้งกำหนดมาตรการการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา²⁸ รวมทั้งกำหนดโทษบุคคลที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตาที่ไม่ได้รับอนุญาตและลงทะเบียนเป็นนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา²⁹ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) มาตรา 15 บุคคลที่ต้องการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตาต้องทำการขึ้นทะเบียนกับคณะกรรมการทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตามาตรา โดยคณะกรรมการทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตามีหน้าที่ในการควบคุมและพิจารณารับขึ้นทะเบียนนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตาตามมาตรา 5 โดยรัฐมนตรีมีอำนาจในการกำหนดระดับของผู้ขึ้นทะเบียน คุณสมบัติ ความรู้ความสามารถของผู้ขึ้นทะเบียนในแต่ละระดับ การทดสอบความรู้ความสามารถของผู้ขึ้นทะเบียนแต่ละลำดับ รวมทั้งข้อกำหนดและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพตามมาตรา 15 (3) โดยคณะกรรมการทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา มีอำนาจที่จะปฏิเสธการขึ้นทะเบียนหากเห็นว่าไม่เป็นไปตามข้อบังคับหรือผู้ขอขึ้นทะเบียนมีภาพลักษณ์และบุคลิกในทางที่เสื่อมเสีย หรือ ผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่สามารถแสดงต่อคณะกรรมการทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตาได้ว่าจะประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยตามมาตรา 16

²⁵ Government of Singapore, **Optometrists and Opticians Act 2007**, Retrieved March 24, 2019 from <https://sso.agc.gov.sg/Acts-Supp/36-2007/Published/20070814? DocDate=20070814#P1VI->

²⁶ Section 4 of Optometrists and Opticians Act 2007, Republic of Singapore

²⁷ Section 13 of Optometrists and Opticians Act 2007, Republic of Singapore

²⁸ Section 20 of Optometrists and Opticians Act 2007, Republic of Singapore

²⁹ Section 25 of Optometrists and Opticians Act 2007, Republic of Singapore

ในกรณีที่คณะกรรมการทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาปฏิเสธการขึ้นทะเบียน จะต้องแจ้งการปฏิเสธเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนทราบ ทั้งนี้ผู้ที่คณะกรรมการทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาปฏิเสธการขึ้นทะเบียนสามารถอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการปฏิเสธขอขึ้นทะเบียน โดยคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีถือว่าเป็นที่สุดตามมาตรา 16

เมื่อคณะกรรมการทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาได้รับขึ้นทะเบียนบุคคลใด ๆ คณะกรรมการทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาต้องออกใบรับรองการขึ้นทะเบียน ทั้งนี้หากผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาถูกระงับหรือเพิกถอนการขึ้นทะเบียนจะต้องส่งคืนหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนแก่คณะกรรมการทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาภายใน 14 วัน หากไม่ทำการส่งคืนภายในระยะเวลา 14 วันจะมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 เหรียญสิงคโปร์ตามมาตรา 18 (6) และ (7)

2) องค์กรที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสาธารณรัฐสิงคโปร์

ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตราและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) ของสหพันธรัฐสิงคโปร์ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการนักทัศนมาตราและผู้ทำการประกอบแว่นสายตา (Optometrists and Opticians Board) บัญญัติให้มีคณะกรรมการทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา โดยมีสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คนแต่ไม่เกิน 12 คน ซึ่งประกอบไปด้วยนักทัศนมาตราจำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน ผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา จำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน จักษุแพทย์จำนวนไม่น้อยกว่า 1 คน และอธิบดีกรมการแพทย์หรือผู้แทน และอธิบดีกรมสามัญศึกษาหรือผู้แทน และบุคคลที่ไม่ใช่ทัศนมาตรหรือผู้ทำการประกอบแว่นตาหรือจักษุแพทย์จำนวนไม่น้อยกว่า 1 คน

โดยพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตราและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) ของสหพันธรัฐสิงคโปร์ได้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการนักทัศนมาตราและผู้ทำการประกอบแว่นสายตา (Optometrists and Opticians Board) ไว้ในมาตรา 5 ให้ทำหน้าที่ในการอนุมัติหรือปฏิเสธการขึ้นทะเบียนของนักทัศนมาตราและผู้ทำการประกอบแว่นตารวมทั้งมีอำนาจในการประนามและกำหนดโทษปรับนักทัศนมาตราและผู้ทำการประกอบแว่นสายตาที่กระทำความผิดทางวินัยบุคคลที่ต้องการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพการประกอบแว่นสายตาต้องทำการขึ้นทะเบียนกับคณะกรรมการนักทัศนมาตราและผู้ทำการประกอบแว่นสายตา โดยรัฐมนตรีอำนาจตามมาตรา 15 (3) ที่จะกำหนดระดับขั้นรวมทั้งคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียนในแต่ละระดับขั้นและการทดสอบความรู้ความสามารถในแต่ละระดับขั้น และนอกจากได้รับการขึ้นทะเบียนแล้วบุคคลที่ต้องการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพการประกอบแว่นสายตาต้องยื่นคำขอรับใบรับรองการประกอบวิชาชีพต่อคณะกรรมการนักทัศนมาตราและผู้ทำการ

ประกอบแว่น และเมื่อได้รับใบรับรองการประกอบวิชาชีพจึงสามารถประกอบวิชาชีพได้ตามมาตรา 18 นอกจากนั้นคณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นสายตา(Optometrists and Opticians Board) ยังมีอำนาจในการรับรองหลักสูตรวิชาทัศนมาตรศาสตร์ บัญญัติข้อกำหนดในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาและควบคุมจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา รวมทั้งดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) ตามมาตรา 5 (d) (e) และ (f)

3) มาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสาธารณรัฐสิงคโปร์

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) มาตรา 18 ผู้ที่รับการขึ้นทะเบียนเป็นนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาหากจะทำการประกอบวิชาชีพต้องยื่นขอรับใบรับรองการประกอบวิชาชีพต่อคณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา ทั้งนี้ใบรับรองการประกอบวิชาชีพมีอายุตามที่คณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา กำหนด การต่ออายุใบรับรองการประกอบวิชาชีพดังกล่าวต้องกระทำภายใน 30 วันก่อนที่ใบรับรองการประกอบวิชาชีพเดิมจะหมดอายุ ทั้งนี้หากผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาถูกระงับหรือเพิกถอนการขึ้นทะเบียนจะต้องส่งคืนหนังสือรับรองการประกอบวิชาชีพแก่คณะกรรมการทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาภายใน 14 วัน หากไม่ทำการส่งคืนภายในระยะเวลา 14 วันจะมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 เหรียญสิงคโปร์ และเมื่อได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว นายทะเบียนต้องจัดทำและประกาศรายชื่อที่อยู่ คุณสมบัติ ของผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในเว็บไซต์ว่าได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา รวมทั้งระยะเวลาที่ได้รับการรับรองให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาตามใบรับรองการประกอบวิชาชีพตามมาตรา 19

4) มาตรการบังคับการให้เป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสาธารณรัฐสิงคโปร์

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) มาตรา 20 (1) และ (2) คณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตามีอำนาจยกเลิกการจดทะเบียนนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาหากพบว่ามีมาร้องเรียนเกี่ยวกับจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพต่อคณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา นอกจากนั้นคณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตามีอำนาจที่ตามมาตรา 20 (3) จะยกเลิกการจดทะเบียนหากพบว่ามีเหตุดังต่อไปนี้

1. การจดทะเบียนกระทำด้วยความฉ้อฉลหรือไม่ถูกต้อง
2. ในภายหลังนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาที่ขึ้นทะเบียนขาดคุณสมบัติ
3. ในกรณีที่นักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาที่จดทะเบียนหรือได้รับการรับรองในประเทศอื่น ๆ และการจดทะเบียนหรือการรับรองนั้นถูกยกเลิก ระงับ หรือการเพิกถอนการจดทะเบียน
4. ไม่ดำเนินการตามวิชาชีพทัศนมาตรหรือวิชาชีพการประกอบแว่นตาที่ได้จดทะเบียนไว้
5. ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขใด ๆ ตามที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้
6. ผ่าฝืนข้อบังคับใด ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 เกี่ยวกับจริยธรรมหรือการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือการประกอบแว่นตาซึ่งต้องยึดถือและปฏิบัติตาม
7. ได้รับการตัดสินว่ากระทำความผิดฐานทุจริตหรือฉ้อโกง
8. ได้รับการตัดสินว่ากระทำความผิดที่แสดงถึงข้อบกพร่องในความประพฤติที่ไม่เหมาะสมกับการขึ้นทะเบียนนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา
9. มีความผิดเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง
10. ไม่สามารถประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือวิชาชีพประกอบแว่นตาได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพเนื่องจากความพิการทางด้านร่างกายหรือจิตใจ
11. ไม่ชำระค่าปรับตามคำสั่งคณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา

แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตาอาจใช้มาตรการการดำเนินหรือสั่งให้ชำระค่าปรับไม่เกิน 10,000 เหยียญสิงคโปร์หรือกำหนดเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนโดยมีกำหนดไม่เกิน 3 ปีหรือระงับการลงทะเบียนโดยมีกำหนดไม่เกิน 3 ปี แทนการยกเลิกการขึ้นทะเบียนตามมาตรา 20 (4)

ในกรณีที่คณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตามีคำสั่งให้ชำระค่าปรับ ค่าปรับดังกล่าวถือว่าเป็นหนี้ที่ต้องชำระแก่รัฐบาลมาตรา 20 (6) นอกจากนั้นในกรณีที่คณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตามีคำสั่งระงับสิทธิการขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพประกอบแว่นตา ในระหว่างที่การระงับสิทธิในการขึ้นทะเบียนมีผลใช้บังคับไม่ถึงว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพประกอบแว่นตาโดยสิทธิต่าง ๆ ในการประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการ

ประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) แห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์จะคืนกลับมาต่อเมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่ถูกระงับสิทธิการขึ้นทะเบียนตามมาตรา 20 (7)

ในกรณีที่คณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตามีคำสั่งยกเลิกการขึ้นทะเบียนหรือมีคำสั่งลงโทษใด ๆ แก่บุคคลที่ขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพประกอบแว่นตา คณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นจ่ายค่าเสียหายหรือค่าดำเนินการที่เกิดขึ้นจากสอบสวนหรือที่เกิดจากการดำเนินการอย่างไร้ ใด ๆ แก่ผู้ขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพประกอบแว่นตาตามมาตรา 21

คำสั่งของคณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลสูงได้ภายใน 14 วันนับจากวันที่มีคำสั่ง ทั้งนี้คำวินิจฉัยของศาลสูงถือว่าเป็นที่สุด อนึ่งระหว่างการพิจารณาของศาลสูง คำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนหรือคำสั่งลงโทษใด ๆ ยังมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่แจ้งให้ผู้ขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพประกอบแว่นตาทราบจนกว่าคณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาหรือศาลสูงจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นตามมาตรา 22

การมีวินิจฉัยเพื่อมีคำสั่งใด ๆ แก่ผู้ขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพประกอบแว่นตานั้น ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) แห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ กำหนดให้คณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา หรือศาลสูงต้อง ยึดถือข้อเท็จจริงตามการกระทำความผิดในส่วนตัวอาญาที่สิ้นสุดแล้ว

บุคคลที่ถูกยกเลิกการขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพประกอบแว่นตาสามารถยื่นคำขอขึ้นทะเบียนใหม่ได้หลังจากที่คำสั่งยกเลิกการขึ้นทะเบียนของคณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาได้ล่วงพ้นไปแล้ว 3 ปี โดยสามารถยื่นคำขอจดทะเบียนใหม่ได้ 1 ครั้งภายในระยะเวลา 12 เดือน โดยคณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาต้องพิจารณาคำขอโดยพิจารณาจากพฤติการณ์ต่าง ๆ และหากเข้าเงื่อนไขการจดทะเบียนให้ทำการขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพประกอบแว่นตา ตามมาตรา 24

ตามมาตรา 25 พระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) แห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตาและได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพการประกอบแว่นตา ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพการประกอบแว่นตา รวมทั้งโฆษณาหรือแสดงตนว่าเป็นนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา นอกจากนั้นยังห้ามจ้างบุคคลใด ๆ ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตาและได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพการประกอบแว่นตามาทำการประกอบ

วิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพการประกอบแว่นตา ผู้ที่ฝ่าฝืนต้องระวางจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 25,000 เหรียญสิงคโปร์หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่หากกระทำความผิดซ้ำต้องระวางจำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือปรับไม่เกิน 50,000 เหรียญสิงคโปร์หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่อย่างไรก็ตามหากผู้ที่ทำการว่าจ้างบุคคลใด ๆ ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาและได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพการประกอบแว่นตามาทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพการประกอบแว่นตาไม่ต้องรับผิดชอบหากพิสูจน์ได้ว่าตนไม่รู้ข้อเท็จจริงว่าบุคคลที่ตนจ้างนั้นไม่ใช่บุคคลใด ๆ ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาและได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพการประกอบแว่นตาโดยได้ใช้ความรอบครอบระมัดระวังตามสมควรในการตรวจสอบคุณสมบัติ

5) บทกำหนดโทษ

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) แห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ มาตรา 27 ได้กำหนดให้ผู้ใดที่กระทำการดังต่อไปนี้มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญสิงคโปร์ หรือ จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

1. ได้มาหรือพยายามที่จะได้มาซึ่งใบรับรองการขึ้นทะเบียนนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตาหรือใบรับรองการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพการประกอบแว่นตาโดยการให้ข้อมูลหรือหนังสือแสดงคุณสมบัติที่เป็นฉ้อโกงหรือทุจริต ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของผู้ขอขึ้นทะเบียนเองหรือการกระทำของตัวแทน และไม่ว่าจะกระทำโดยทางวาจาหรือไม่ก็ตาม
2. ทำให้เกิดความผิดพลาดในทะเบียนนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา
3. ปลอมหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงใบรับรองการขึ้นทะเบียนนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา หรือ ใบรับรองการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพการประกอบแว่นตา
4. ใช้ใบรับรองการขึ้นทะเบียนนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา หรือ ใบรับรองการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพการประกอบแว่นตาปลอมหรือที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
5. ชื้อ ขาย หรือได้มาโดยมิชอบซึ่งใบรับรองการขึ้นทะเบียนนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นตา หรือ ใบรับรองการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและวิชาชีพการประกอบแว่นตา

3.1.3 กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพ ทัศนมาตรของของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

1) ลักษณะในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

การควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้เป็นไปตามรัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เป็นกฎหมายระดับรัฐบัญญัติที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การยกระดับการศึกษาวิชาทัศนมาตรศาสตร์ การบูรณาการนักทัศนมาตรศาสตร์รวมทั้งวัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้กำหนดถึงการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร คณะกรรมการทัศนมาตร การตรวจสอบคุณสมบัติผู้ที่ขออนุญาตประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การขึ้นทะเบียนและการอนุญาตการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การศึกษาวิชาทัศนมาตรศาสตร์ การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร รวมทั้งได้กำหนดมาตรฐานแห่งวิชาชีพและจริยธรรมขั้นพื้นฐานของนักทัศนมาตร

การควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามรัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์นั้นถือเป็นนโยบายแห่งรัฐที่จะส่งเสริมการให้บริการทางทัศนมาตรเป็นส่วนหนึ่งระบบการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานเนื่องจากได้ตระหนักถึงความสำคัญในบทบาทของทัศนมาตรในฐานะวิชาชีพในอันที่จะป้องกันรักษาและส่งเสริมสุขภาพทางร่างกายขั้นพื้นฐานของพลเมือง³⁰

รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ยังได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานทางจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยคณะกรรมการทัศนมาตรจะเป็นผู้กำหนดประกาศใช้มาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานทางจริยธรรม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกฎเกณฑ์วิชาชีพ³¹ นอกจากนั้นรัฐบัญญัติดังกล่าวยังได้กำหนดเงื่อนไขการขอใบรับรองและการขออนุญาตประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ของชาวต่างชาติ โดยจะต้องผ่านการรับรองจากศาลว่ามีคุณสมบัติตามที่กำหนดได้และต้องเป็นพลเมืองจากประเทศที่ยินยอมให้นักทัศนมาตรที่เป็นพลเมืองของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรอย่างไม่มีข้อจำกัดเทียบเท่าพลเมืองของประเทศนั้น ๆ³²

³⁰ Official Gazette of of the Republic of the Philippines, **Republic Act No. 8050**, Retrieved March 24, 2019 from <http://www.officialgazette.gov.ph/1995/06/07/republic-act-no-8050/>

³¹ Section 40 of Republic Act No. 8050, Republic of the Philippines

³² Section 34 of Republic Act No. 8050, Republic of the Philippines

นอกจากนั้นเพื่อการบูรณาการของนักทัศนมาตรให้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการประกอบวิชาชีพ รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มาตรา 36 ได้กำหนดให้มีสมาคมนักทัศนมาตรแห่งชาติที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกฎหมายวิชาชีพ โดยผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนถือว่าเป็นสมาชิกของสมาคมนักทัศนมาตรแห่งชาติ โดย มาตรา 37 สมาคมนักทัศนมาตรแห่งชาติมีหน้าที่ประกาศประมวลจริยธรรมของนักทัศนมาตร กำกับ การให้นักทัศนมาตรยึดมั่นในจริยธรรมและมีความรับผิดชอบในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร รวมทั้งปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาชีพ และส่งเสริมให้นักทัศนมาตรมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อ สาธารณะ ทั้งนี้รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มาตรา 39 ยังกำหนดห้ามจัดตั้งองค์กรใด ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพทัศนมาตรนอกจากสมาคม นักทัศนมาตรแห่งชาติ และมาตรา 40 ยังได้กำหนดให้คณะกรรมการทัศนมาตรยอมรับประมวล จริยธรรมวิชาชีพที่ประกาศโดยสมาคมนักทัศนมาตรแห่งชาติที่กำหนดให้นักทัศนมาตรมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. มีจิตสำนึกต่อสวัสดิการสาธารณะ
  2. ส่งเสริมมาตรฐานที่ดีในการประกอบวิชาชีพ
  3. พัฒนาประสิทธิภาพในการประกอบวิชาชีพทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ
  4. ให้บริการด้วยความเท่าเทียม โดยการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่มีความแตกต่าง ทางด้านเชื้อชาติ หรือ สถานะอื่น ๆ
  5. เคารพสิทธิของผู้รับบริการโดยการไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว
  6. แนะนำให้ผู้รับบริการพบแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการรักษา
- โดยนักทัศนมาตรที่ฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมวิชาชีพที่ประกาศโดยสมาคมนัก ทัศนมาตรแห่งชาติจะต้องได้รับการพิจารณาเพิกถอนการรับรองการขึ้นทะเบียนหรือระงับการ อนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยคณะกรรมการทัศนมาตร

รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มาตรา 30 ได้บัญญัติแนวทางการยกระดับการศึกษาวินิจฉัยทัศนมาตรศาสตร์โดยการกำหนดให้ คณะกรรมการการศึกษาชั้นสูงดำเนินการกำหนดมาตรฐานของหลักสูตรวิชาทัศนมาตรศาสตร์ คุณสมบัติบุคคลากรของโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันที่ทำการเปิดสอนหลักสูตร ทัศนมาตรศาสตร์ และทำการควบคุม คุณภาพของหลักสูตรวิชาทัศนมาตรศาสตร์ในเรื่องของ การศึกษาและการวัดผลรวมทั้งประเมินคุณภาพหลักสูตรวิชาทัศนมาตรศาสตร์ที่ทำการเปิดสอน สำหรับบุคคลที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรวิชาทัศนมาตรศาสตร์ก่อนที่รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มีผลใช้บังคับจะต้องเข้ารับการอบรมและผ่าน

การสอบวัดผลการใช้ยาหรือสารเคมีในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรก่อนที่จะได้รับการขึ้นทะเบียน ตามมาตรา 31

2) องค์กรที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ตามมาตรา 7 แห่ง รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่ง สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการทัศนมาตร ซึ่งประกอบไปด้วย บุคคลที่ได้รับการ แต่งตั้งจากประธานาธิบดีจำนวน 5 คน ซึ่งคัดเลือกมาจากบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อจาก คณะกรรมการกฎหมายวิชาชีพจำนวน 10 คน โดยมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 12 ในการบัญญัติ กฎเกณฑ์และข้อบังคับเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรภายใต้ความเห็นชอบของ คณะกรรมการกฎหมายวิชาชีพและตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กำกับการให้เป็นไปตามรัฐ บัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) กำหนดดำเนินการสอบรับใบอนุญาตและส่งผล การสอบไปยังคณะกรรมการกฎหมายวิชาชีพ ออก ระบุ และเพิกถอนใบรับรองการจดทะเบียนนัก ทัศนมาตร รวมทั้งต่ออายุใบอนุญาตนักทัศนมาตรนอกจากนั้นยังมีอำนาจกำหนดประกาศใช้กฎและ ข้อบังคับต่าง ๆ มาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานทางจริยธรรมที่เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ ทัศนมาตรโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกฎหมายวิชาชีพ รวมทั้งบังคับการให้เป็นไปตามกฎ และข้อบังคับดังกล่าวด้วยนอกจากนั้น โดยรัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มาตรา 25 ได้กำหนดองค์กรที่ทำหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียนนักทัศนมาตร และอนุญาตทำการประกอบวิชาชีพ คือ คณะกรรมการกฎหมายวิชาชีพนอกจากนั้นรัฐบัญญัติ หมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มาตรา 36 ยังได้กำหนดให้มี สมาคมนักทัศนมาตรแห่งชาติที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกฎหมายวิชาชีพมีหน้าที่ในการ ประกาศประมวลจริยธรรมของนักทัศนมาตร กำกับการให้นักทัศนมาตรยึดมั่นในจริยธรรมและมีความ รับผิดชอบในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร รวมทั้งปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาชีพ และส่งเสริมให้นัก ทัศนมาตรมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

3) มาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพ ทัศนมาตรของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ตามมาตรา 4 แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่ง สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ได้กำหนดถึงการกระทำที่เป็นการการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยกำหนดให้ การกระทำดังต่อไปนี้เป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

1. การตรวจสายตาของมนุษย์โดยการใช้กระบวนการต่าง ๆ รวมทั้งการใช้ยา อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการ โสตทัศนอุปกรณ์ อุปกรณ์เชิงกล การกายภาพรวมถึงการใช้เครื่องมือ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการวินิจฉัยความผิดปกติและระดับของความผิดปกติของ สายตามนุษย์เพื่อแก้ไข

2. การกำหนดและการจ่ายเลนส์สายตา,เลนส์ที่มีการหักเหของแสง, คอนแทคเลนส์, น้ำยา, กรอบแว่นรวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขและรักษาความบกพร่อง ความผิดปกติ และความสามารถในการมองเห็น

3. การกายภาพตาและการฝึกการมองเห็นโดยการบริการกล้ามเนื้อตา, การใช้เครื่องมือและการใช้วิธีการเพื่อช่วยแก้ไขความผิดปกติของสายตามนุษย์ รวมทั้งการใช้วุ้นเทียม

4. การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการมองเห็นและการรักษาและดูแลดวงตา

5. การจัดตั้งสำนักงาน, คลินิก หรือสถานที่ในทำนองเดียวกันเพื่อให้บริการหรือเสนอให้บริการทางทัศนมาตร

6. การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมวิชาชีพสำหรับการให้บริการตามข้อ 1 – 5

ทั้งนี้บุคคลที่ประกอบวิชาทัศนมาตรหรือกระทำใด ๆ ที่ถือว่าการประกอบวิชาทัศนมาตรได้จะต้องได้รับการรับรองการขึ้นทะเบียนและต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพจากคณะกรรมการกฏเกณฑ์วิชาชีพตามบทบัญญัติแห่งตามรัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ข้อกำหนดดังกล่าวไม่ใช่บังคับกับแพทย์ที่ได้ขึ้นทะเบียนและได้รับการอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ได้ผ่านการศึกษาคณะการตรวจวินิจฉัยและรักษาโรคทางสายตามาแล้ว นอกจากนั้นการตรวจสายตผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการตรวจร่างกายของแพทย์ที่ได้รับใบอนุญาต หรือการปฏิบัติหน้าที่ในการคัดกรองหรือตรวจความบกพร่องทางสายตาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ผ่านการการอบรมและปฏิบัติหน้าที่ในโครงการป้องกันโรคทางสายตาของรัฐบาลไม่ถือว่าการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 ทั้งนี้ทัศนมาตรมีหน้าที่ต้องแสดงเลขที่ใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ วันที่ออกใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพและวันหมดอายุ และจะต้องแสดงหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนให้เห็นชัดเจน ณ สำนักงาน หรือ คลินิก ที่ประกอบวิชาชีพ ตามมาตรา 6

รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ นักทัศนมาตรที่จะได้รับการรับรองการขึ้นทะเบียนจากคณะกรรมการกฏเกณฑ์วิชาชีพจะต้องผ่านการสอบวัดผลของคณะกรรมการทัศนมาตรมาตรา 17 และต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา 19 คือเป็นพลเมืองฟิลิปปินส์ มีจริยธรรม และต้องจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาวิชาทัศนมาตรศาสตร์ หลักสูตรอย่างน้อย 6 ปีจากโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยหรือสถาบันที่ได้รับการรับรองโดยรัฐบาล โดยผู้ที่ผ่านการทดสอบการวัดผลจะต้องทำการสาบานตนต่อคณะกรรมการทัศนมาตรหรือผู้รับมอบอำนาจก่อนที่จะคณะกรรมการกฏเกณฑ์วิชาชีพจะออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน ตามมาตรา 23 ทั้งนี้รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) มาตรา 24 ได้กำหนดให้คณะกรรมการกฏเกณฑ์วิชาชีพจะต้องปฏิเสธการออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนแก่บุคคลดังต่อไปนี้

1. บุคคลที่ไม่ผ่านการสอบวัดผลของคณะกรรมการทัศนมาตร
2. บุคคลที่ขาดคุณสมบัติในการขึ้นทะเบียน
3. บุคคลที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดอาญา
4. บุคคลที่คณะกรรมการทัศนมาตรเห็นว่ากระทำความผิดทางด้านศีลธรรมหรือกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริต

5. บุคคลที่สภาวะจิตใจไม่ปกติ

ทั้งนี้บุคคลที่ได้ทำการสาบานตนต่อคณะกรรมการทัศนมาตรเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการกฎเกณฑ์วิชาชีพจะขึ้นทะเบียนโดยการออกใบรับรองการขึ้นทะเบียนและอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในสาธารณรัฐฟิลิปปินส์โดยการออกใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีอายุ 3 ปี ผู้รับการอนุญาตประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องทำการต่ออายุใบอนุญาตตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการทัศนมาตรกำหนด โดยคณะกรรมการทัศนมาตรอาจจะกำหนดให้ผู้ที่ทำการต่ออายุใบอนุญาตต้องเข้ารับการอบรมหลักสูตรตามที่คณะกรรมการทัศนมาตรกำหนดตามมาตรา 29

4) มาตรการบังคับการให้เป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ในกรณีที่คณะกรรมการทัศนมาตรได้รับการแจ้งหรือรับรู้การกระทำที่ไม่เป็นไปตามหลักการประกอบวิชาชีพ การกระทำที่ผิดจรรยาบรรณ การกระทำที่เป็นการทุจริต การกระทำที่เป็น การฝ่าฝืนบทบัญญัติตามรัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการกระทำความผิดเกี่ยวกับศีลธรรม ของผู้ที่ได้รับการรับรองการขึ้นทะเบียนหรือผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร คณะกรรมการทัศนมาตรมีอำนาจในการเพิกถอนการรับรองการขึ้นทะเบียนหรือระงับการอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามมาตรา 26 ทั้งนี้ผู้ที่คณะกรรมการทัศนมาตรเพิกถอนการรับรองการขึ้นทะเบียนหรือระงับการอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรสามารถอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการกฎเกณฑ์วิชาชีพได้ภายใน 15 วันนับแต่ได้รับการพิจารณาตัดสินจากคณะกรรมการทัศนมาตรมาตรา 27

5) บทกำหนดโทษ

ตามมาตรา 32 แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ได้กำหนดให้การกระทำดังต่อไปนี้เป็นการกระทำความผิดและต้องรับโทษจำคุกเกินกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 8 ปี หรือปรับไม่น้อยกว่า 10,000 เปโซ แต่ไม่เกิน 40,000 เปโซ หรือทั้งจำทั้งปรับและอาจถูกการเพิกถอนการรับรองการขึ้นทะเบียนหรือระงับการอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยคณะกรรมการทัศนมาตร

1. ใช้หลักฐานปลอมในการขอขึ้นทะเบียนหรือขออนุญาตในการประกอบวิชาชีพ
ทัศนมาตร
2. บุคคลใด ๆ ที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนหรือไม่ได้รับการอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ
ทัศนมาตรแสดงตนว่าเป็นผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนหรือได้รับการอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร
3. บุคคลที่ได้รับการขึ้นทะเบียนหรือได้รับการอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ
ทัศนมาตรรอดอ้างต่อสาธารณชนว่าตนมีคุณสมบัติดีกว่าบุคคลที่ได้รับการขึ้นทะเบียนหรือได้รับการ
อนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรคนอื่น ๆ รวมทั้งโฆษณาต่อสาธารณชนว่าค่าธรรมเนียมในการ
ให้บริการ ราคากรอบแว่นหรือคอนแทคเลนส์ถูกกว่าที่อื่น
4. ใช้ยาหรือสารเคมีใด ๆ ในการวินิจฉัยความผิดปกติโดยไม่ผ่านการฝึกอบรมตาม
พระราชบัญญัตินี้
5. จ่ายยาที่ถูกควบคุม
6. กระทำการหรือมีส่วนในการกระทำในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ได้รับ
อนุญาต
7. การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎ หรือ ระเบียบ
ใด ๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
ในกรณีผู้กระทำความผิดเป็นสมาคม ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือนิติบุคคลอื่น ๆ
กรรมการหรือผู้แทนนิติบุคคลต้องรับผิดชอบในการกระทำดังกล่าว

3.1.4 กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพ ทัศนมาตรของของสหพันธรัฐมาเลเซีย

1) ลักษณะในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสหพันธรัฐมาเลเซีย
กฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสหพันธรัฐมาเลเซียคือ
พระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) โดยพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้
ผู้ที่ต้องการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบแว่นสายตาต้องได้รับการขึ้นทะเบียน
จากสภาออปติคอลแห่งชาติมาเลเซีย (The Malaysian Optical Council) นอกจากนี้
พระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) ยังได้กำหนดเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนและ
กำหนดเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพของผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำการประกอบแว่นตาและนัก
ทัศนมาตร นอกจากนี้ยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการทางวินัยของสภาออปติคอล
แห่งชาติมาเลเซีย (The Malaysian Optical Council) และการกระทำที่เป็นความผิดและบทกำหนด
โทษรวมถึงมาตรฐานทางวิชาชีพและมาตรฐานทางจริยธรรมของนักทัศนมาตร

2) องค์กรที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสหพันธรัฐมาเลเซีย

ตามพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) มาตรา 3 ได้กำหนดองค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร คือ สภาออปติคอลแห่งมาเลเซีย (Malaysian Optical Council) โดยกำหนดให้มีนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณารับขึ้นทะเบียนนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตาที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ตามมาตรา 17 นอกจากนี้ยังมีอำนาจในการดำเนินการทางวินัยแก่นักทัศนมาตรโดยการสอบสวนความผิดตามมาตรา 21 และมีอำนาจลบล้างหรือระงับการขึ้นทะเบียนหรือประณามนักทัศนมาตรหรือผู้ที่ทำการประกอบแว่นสายตาที่ได้รับการขึ้นทะเบียนรวมทั้งมีอำนาจในการสั่งให้นักทัศนมาตรหรือผู้ที่ทำการประกอบแว่นสายตาที่ได้รับการขึ้นทะเบียนชำระเงินหรือค่าเสียหายใด ๆ แก่นายทะเบียนตามมาตรา 22

ผู้ที่ต้องการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือวิชาชีพการประกอบแว่นสายตา นอกจากจะต้องได้รับการขึ้นทะเบียนจากสภาออปติคอลแห่งมาเลเซียยังจะต้องยื่นคำร้องขอประกอบวิชาชีพรายปีจากสภาออปติคอลแห่งมาเลเซีย ตามมาตรา 32

3) มาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสหพันธรัฐมาเลเซีย

ตามพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) มาตรา 17 กำหนดให้ผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรศาสตร์หรือผู้ทำการประกอบแว่นสายตาต้องทำการขึ้นทะเบียนโดยมีอธิบดีกรมอนามัยทำหน้าที่เป็นนายทะเบียน ทั้งนี้ นายทะเบียนต้องออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนแก่นักทัศนมาตรหรือผู้ทำการประกอบแว่นสายตาเพื่อเป็นหลักฐานการขึ้นทะเบียนของนักทัศนมาตรหรือผู้ทำการประกอบแว่นสายตา

ตามมาตรา 18 ผู้ที่จะได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำการประกอบแว่นสายตาจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี โดยมีความประพฤติและความเหมาะสมที่จะเป็นผู้ทำการประกอบแว่นสายตา นอกจากนั้นจะต้องมีคุณสมบัติโดยสำเร็จการศึกษาหลักสูตรจากสถาบันที่กำหนดไว้ตามตาราง 1 แห่งพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) หรือในกรณีที่ผู้ร้องขอขึ้นทะเบียนไม่ได้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรจากสถาบันที่กำหนดไว้ตามตาราง 1 ผู้ร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำการประกอบแว่นสายตาจะต้องมีประสบการณ์ในการกำหนดหรือจ่ายเลนส์สายตาให้แก่ผู้รับบริการไม่น้อยกว่า 1 ปี และได้รับการอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของสภาออปติคอลแห่งชาติมาเลเซีย (The Malaysian Optical Council) โดยนายทะเบียนจะต้องรับขึ้นทะเบียนหากผู้ร้องขอขึ้นทะเบียนพิสูจน์ได้ว่ามีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ นายทะเบียนอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำการประกอบแว่นสายตาต้องผ่านการอบรมและการฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่จำเป็น หากขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำการประกอบแว่นสายตาไม่เข้ารับการอบรมและ

การฝึกปฏิบัติในหลักสูตรตามที่นายทะเบียนกำหนด นายทะเบียนมีอำนาจที่จะระงับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำการประกอบแว่นสายตา

นอกจากนี้พระราชบัญญัติออฟติคัล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) มาตรา 19 ยังได้กำหนดเงื่อนไขของผู้ที่จะขึ้นทะเบียนเป็นนักทัศนมาตร โดยผู้ที่ร้องขึ้นทะเบียนเป็นนักทัศนมาตรจะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี โดยมีความประพฤติและความเหมาะสมที่จะเป็นนักทัศนมาตร นอกจากนี้จะต้องมีคุณสมบัติโดยสำเร็จการศึกษาหลักสูตรจากสถาบันที่กำหนดไว้ตามตาราง 2 แห่งพระราชบัญญัติออฟติคัล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) หรือในกรณีที่ผู้ร้องขอขึ้นทะเบียนไม่ได้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรจากสถาบันที่กำหนดไว้ตามตาราง 2 ผู้ร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นนักทัศนมาตรจะต้องอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้ นายทะเบียนจะต้องออกหนังสือรับรองแก่ผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานในการขึ้นทะเบียน

4) มาตรการบังคับการให้เป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสหพันธรัฐมาเลเซีย

ตามมาตรา 21 ผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจะถูกควบคุมการประกอบวิชาชีพโดยสภาออฟติคัลแห่งชาติมาเลเซีย (The Malaysian Optical Council) ในกรณีที่สภาพว่า

1. ผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรได้รับการขึ้นทะเบียนโดยแจ้งข้อความที่เป็นเท็จต่อนายทะเบียนหรือกระทำการที่เป็นการฉ้อโกงเพื่อให้ได้รับการขึ้นทะเบียน

2. ประกาศนียบัตร ปริญญาบัตร หรือเอกสารรับรองคุณสมบัติของผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนถูกเพิกถอนโดยวิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือบุคคลที่มีอำนาจ

3. ผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนถูกศาลแห่งสหพันธรัฐมาเลเซียหรือศาลประเทศใดประเทศหนึ่งพิพากษาลงโทษในความผิดฐานทุจริต ฉ้อโกง ประพฤติผิดศีลธรรม หรือ ต้องโทษจำคุกเกินกว่า 1 ปีขึ้นไป

4. ผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ ณ เวลาที่ร้องขอขึ้นทะเบียน

โดยสภาออฟติคัลแห่งชาติมาเลเซีย (The Malaysian Optical Council) มีอำนาจตามมาตรา 22 ในการดำเนินการทางวินัยโดยการ

1. ลบชื่อออกจากทะเบียนผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตร
2. ระงับการขึ้นทะเบียนผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตร
3. กำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในการประกอบวิชาชีพ

4. ประณามผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตร

ทั้งนี้สภาออปติคอลแห่งชาติมาเลเซีย (The Malaysian Optical Council) อาจมีคำสั่งให้ชำระเงินหรือค่าเสียหายใด ๆ แก่นายทะเบียนก็ได้แต่อย่างไรก็ตามก่อนการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

พระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) มาตรา 23 กำหนดให้สภาออปติคอลแห่งชาติมาเลเซีย (The Malaysian Optical Council) ทำการสอบสวนความผิดก่อนโดยสภามีอำนาจที่จะระงับการขึ้นทะเบียนผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรในระหว่างสอบสวนก็ได้ ในกรณีที่สภาออปติคอลแห่งชาติมาเลเซีย (The Malaysian Optical Council) มีคำสั่งให้ลบชื่อผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรออกจากทะเบียน ผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรที่ถูกลบชื่อออกจากทะเบียนต้องส่งหนังสือรับรองการจดทะเบียนให้แก่สภาภายใน 14 วัน ตามมาตรา 24 ทั้งนี้ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งในการดำเนินการทางวินัยของสภาออปติคอลแห่งชาติมาเลเซีย (The Malaysian Optical Council) สามารถอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ได้ โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ถือว่าเป็นที่สุดตามมาตรา 25

และตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) กำหนดให้สภาออปติคอลแห่งชาติมาเลเซีย (The Malaysian Optical Council) มีอำนาจลบชื่อทะเบียน ผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรออกจากทะเบียนได้หากพบว่าผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรมีความพิการทางร่างกายหรือจิตใจอันเป็นอุปสรรคต่อการประกอบวิชาชีพ นอกจากนั้นตามมาตรา 27 หากผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนถึงแก่ความตาย หรือไม่ทำการประกอบวิชาชีพอีกต่อไป หรือ ต้องเข้ารับการรักษาหรือบำบัดภาวะทางจิต สภาออปติคอลแห่งชาติมาเลเซีย (The Malaysian Optical Council) มีอำนาจพิจารณาลบชื่อออกจากทะเบียนได้

ทั้งนี้ผู้ทำการประกอบแว่นสายตาหรือนักทัศนมาตรที่ถูกลบชื่อออกจากทะเบียนอาจร้องขอขึ้นทะเบียนได้หากเหตุที่ทำให้ถูกลบชื่อออกจากทะเบียนเปลี่ยนแปลงหรือหมดสิ้นไปตามมาตรา 28 ตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) ได้กำหนดห้ามผู้ใดประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เว้นแต่เป็นนักทัศนมาตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียน แต่อย่างไรก็ตามบทบัญญัติตามมาตรา 29 ไม่ใช่บังคับแก่แพทย์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ส่วนมาตรา 30 ได้กำหนดให้ผู้ประกอบแว่นสายตาอาจทำการสั่งและจ่ายคอนแทคเลนส์ได้หากได้รับอนุญาตจากของสภาออปติคอลแห่งชาติมาเลเซีย (The Malaysian Optical Council) โดยจะต้องเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่สภากำหนดและต้องมีความรู้ความสามารถในการสั่งและจ่ายคอนแทคเลนส์ และพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991)

นอกจากนี้พระราชบัญญัติออฟติคัล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) มาตรา 31 ยังมีข้อกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากแพทย์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพเวชกรรมใช้ยาเวชภัณฑ์ในการวัดหรือทดสอบความสามารถในการมองเห็น แต่ทั้งนี้ นักทัศนมาตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและผู้ทำการประกอบแว่นสายตาที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและอนุญาตให้สั่งและจ่ายคอนแทคเลนส์ สามารถใช้ยาเวชภัณฑ์ที่สภาออฟติคัลแห่งชาติมาเลเซีย (THE MALAYSIAN OPTICAL COUNCIL) เห็นว่าเหมาะสมและอนุญาตให้ใช้ในการวัดหรือทดสอบความสามารถในการมองเห็นได้

นักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นสายตาที่ได้รับการขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือวิชาชีพการประกอบแว่นสายตานั้นจะต้องยื่นคำขอประกอบวิชาชีพเป็นรายปี จึงจะสามารถประกอบวิชาชีพได้ เว้นแต่ปีแรกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนไม่ต้องขอรับใบรับรองการประกอบวิชาชีพรายปี โดยใบรับรองการประกอบวิชาชีพรายปีจะต้องระบุชื่อและสถานที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือการประกอบแว่นสายตาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 32

โดยผู้ประกอบวิชาชีพโดยไม่มีใบรับรองการประกอบวิชาชีพรายปี หรือผู้ที่เป็นส่วนร่วมกับบุคคลที่ประกอบวิชาชีพโดยไม่มีใบรับรองการประกอบวิชาชีพรายปี หรือผู้ที่จ้างบุคคลที่ประกอบวิชาชีพโดยไม่มีใบรับรองการประกอบวิชาชีพรายปี ถือว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัติออฟติคัล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) และไม่มีสิทธิที่จะได้รับค่าธรรมเนียม รางวัล หรือสิ่งตอบแทนใด ๆ จากการประกอบวิชาชีพในระหว่างที่ประกอบวิชาชีพโดยไม่มีใบรับรองการประกอบวิชาชีพรายปีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 33

นอกจากนี้มาตรา 34 พระราชบัญญัติออฟติคัล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) ได้กำหนดให้บุคคลที่ได้มาซึ่งการขึ้นทะเบียนหรือพยายามให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับการขึ้นทะเบียนโดยการทุจริตไม่ว่าจะกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือกระทำด้วยวาจาเป็นการกระทำที่เป็นความผิดและตามมาตรา 35 หากผู้ใดที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นนักทัศนมาตรหรือผู้ทำการประกอบแว่นสายตา กระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

1. แสดงข้อความอันเป็นเท็จว่าตนเป็น “นักทัศนมาตร” และ “ผู้ทำการประกอบแว่นสายตา”
2. แสดงข้อความอันเป็นเท็จว่าตนเป็นนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นสายตาที่ได้รับการขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพ
3. แสดงข้อความอันเป็นเท็จว่าตนมีคุณสมบัติในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร
4. แสดงข้อความอันเป็นเท็จโดยการใช้ชื่อ ตำแหน่ง หรือคำอธิบายใด ๆ ที่สื่อได้ว่าตนเป็นผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นนักทัศนมาตรหรือผู้ทำการประกอบแว่นสายตา หรือได้รับการรับรองตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือวิชาชีพการประกอบแว่น

5. แสดงข้อความอันเป็นเท็จโดยการใช้ชื่อ ตำแหน่ง หรือคำอธิบายใด ๆ หรือ ใช้เครื่องมือ หรือเครื่องคำนวณใด ๆ เพื่อจูงใจให้ผู้อื่นเชื่อว่าตนมีคุณสมบัติในการประกอบวิชาชีพ ทัศนมาตร

6. ใช้คำว่า “นักทัศนมาตร” และ “ผู้ทำการประกอบแว่นสายตา” ในสถานที่ที่มี วัตถุประสงค์ในการประกอบวิชาชีพ

7. แสดงตนโดยการโฆษณาหรือโดยวิธีอื่นใดว่าตนมีคุณสมบัติในการประกอบ วิชาชีพทัศนมาตร

โดยผู้ที่ใช้ จ้างวาน ให้ผู้อื่นกระทำความผิดต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของบุคคล นั้น รวมทั้งกรณีของนิติบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบหากเป็นการกระทำของบุคคลที่นิติบุคคลนั้นจ้าง วาน หรือเป็นการกระทำของสมาชิกนิติบุคคล

นอกจากนั้นพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) มาตรา 36 ยังได้กำหนดข้อห้ามไม่ให้ทำการขาย หรือ จำหน่ายเครื่องมือ หรือ อุปกรณ์ที่เกี่ยวกับสายตาหรือการ มองเห็นโดยปราศจากการควบคุมหรือกำกับดูแลของแพทย์หรือผู้ที่ได้รับขึ้นทะเบียนเป็นนัก ทัศนมาตรหรือผู้ทำการประกอบแว่นสายตา เว้นแต่เป็นการขายให้กับแพทย์หรือผู้ที่ได้รับขึ้นทะเบียน เป็นนักทัศนมาตรหรือผู้ทำการประกอบแว่นสายตา หรือ ขายให้กับผู้ที่ทำการผลิตหรือตัวแทน จำหน่ายอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับสายตาหรือการมองเห็น หรือขายให้กับผู้มีอำนาจในการบริหาร โรงพยาบาล คลินิก สถานบำบัดฟื้นฟู หรือ สถาบันที่กำหนดโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือ ขายให้กับหน่วยงานของรัฐ หรือเป็นการขายในลักษณะของการส่งออก รวมทั้งการขายใน ลักษณะของสะสมโบราณหรือเป็นการขายที่ผู้ขายไม่ทราบโดยสุจริตว่าเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการแก้ไข ความบกพร่องทางสายตา

5) บทกำหนดโทษ

สำหรับผู้ที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) ต้องรับโทษปรับไม่เกิน 1,000 ริงกิต สำหรับความผิดครั้งแรก แต่หากกระทำความผิดซ้ำต้อง ระวังโทษปรับไม่เกิน 2,000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ระหว่างที่ กระทำการฝ่าฝืนต้องระวังโทษปรับรายวันวันละ 50 ริงกิตตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนตามมาตรา 37 โดยพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) มาตรา 38 ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงาน ที่แต่งตั้งโดยอธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบสถานที่ประกอบวิชาชีพ เอกสาร อุปกรณ์หรือ เครื่องมือที่เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้เจ้าพนักงานมีอำนาจในการยึดเอกสาร อุปกรณ์หรือ เครื่องมือที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ จากบุคคลที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือวิชาชีพประกอบ แว่นสายตาโดยไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน ทั้งบุคคลที่ไม่ขัดขวางการกระทำของเจ้าพนักงาน ไม่ยินยอม ให้ตรวจสอบเอกสาร อุปกรณ์ หรือเครื่องมือ ๆ ใด ไม่ตอบข้อซักถาม รวมทั้งไม่ยินยอมให้เจ้าพนักงาน

ยึดเอกสาร อุปกรณ์ หรือเครื่องมือ ๆ ใด ถือว่ามีความผิด และในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) ผู้จัดการ หุ้นส่วน หรือ ผู้มีอำนาจ ต้องรับผิดชอบร่วมกับนิติบุคคลนั้นเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่มีส่วนในการกระทำความผิดดังกล่าวตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา 40

3.2 กฎหมายและมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศไทย

3.2.1 ลักษณะในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศไทย

ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้ให้คำนิยามของคำว่า การประกอบโรคศิลปะ ว่าหมายถึง การประกอบวิชาชีพที่กระทำหรือมุ่งหมายจะกระทำต่อมนุษย์ เกี่ยวกับการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ การผดุงครรภ์ แต่ไม่รวมถึงการประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขอื่น ตามกฎหมายว่าด้วยกรนั้น ๆ และในมาตรา 5 ได้กำหนดสาขาของประเภทการประกอบโรคศิลปะ สาขาต่างได้แก่ สาขากิจกรรมบำบัด สาขาการแก้ไขความผิดปกติของการสื่อความหมาย สาขาเทคโนโลยีหัวใจและทรวงอก สาขารังสีเทคนิค สาขาจิตวิทยาคลินิก สาขากายอุปกรณ์ สาขาการแพทย์แผนจีน และสาขาอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา โดยไม่มีการกำหนดให้สาขาทัศนมาตร เป็นสาขาของการประกอบโรคศิลปะแต่อย่างใด นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดการควบคุมการประกอบโรคศิลปะไว้ในหมวด 4 โดยมาตรา 30 กำหนดให้ห้ามมิให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะหรือกระทำการใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเองเป็นผู้มีสิทธิทำการประกอบโรคศิลปะเว้นแต่ได้ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะ โดยมาตรา 33 ได้กำหนดความรู้ในวิชาชีพของแต่ละสาขาวิชาในการขึ้นทะเบียนและขอรับใบอนุญาต นอกจากนั้นยังกำหนดผู้ที่ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตรักษารายาบรรณแห่งวิชาชีพและห้ามมิให้ทำการโฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบโรคศิลปะของตนตามมาตรา 38 และกำหนดมาตรการในการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ โดยมีมาตรการว่ากล่าวตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต และเพิกถอนใบอนุญาต รวมทั้งการลงโทษบุคคลที่ทำการประกอบโรคศิลปะโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ ทำการประกอบโรคศิลปะไม่ตรงกับสาขาที่ตนได้รับอนุญาต หรือ ทำการประกอบโรคศิลปะระหว่างที่ถูกพักใช้ใบอนุญาต

หากพิจารณาจากพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 จะพบว่าในประเทศไทย ยังไม่มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรอย่างแท้จริงแต่บุคคลที่มีความรู้ความสามารถขึ้น

ทะเบียนและขอรับใบอนุญาตการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ได้ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ซึ่งมีสาระสำคัญคือการอนุญาตให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถในวิชาทัศนมาตรศาสตร์สามารถขึ้นทะเบียนและขอรับใบอนุญาตการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ได้โดยใน ข้อ 1 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ทัศนมาตร” ว่า การประกอบโรคศิลปะเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ ได้แก่ การวัด การวินิจฉัยความผิดปกติของการมองเห็น โดยใช้เครื่องมือที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด และแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็นโดยกรรมวิธีการใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกการบริหารกล้ามเนื้อตา โดยไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติเนื่องจากระบบประสาทตาหรือโรคทางตาที่ไม่ได้เกิดจากความผิดปกติของการหักเหของแสงและไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติโดยการใส่ยาหรือการผ่าตัด และไม่รวมถึงการใช้เลเซอร์ ชนิดต่าง ๆ ด้วย และข้อ 2. กำหนดคุณสมบัติคุณสมบัติของบุคคลที่จะขอหนังสืออนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ในวิชาชีพโดยได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาทัศนมาตรศาสตร์จากสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะรับรองและเป็นบุคคลที่ผ่านการสอบความรู้จากคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะแล้วตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะประกาศกำหนด และตามข้อ 4. กำหนดให้บุคคลที่ได้รับอนุญาตอยู่ภายในบังคับของพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 37 ที่กำหนดให้ทำการประกอบโรคศิลปะภายใต้บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และตามมาตรา 38 ที่ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพและห้ามมิให้ทำการโฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบโรคศิลปะของตน

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรคือประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เลนส์สัมผัส ซึ่งได้ประกาศให้เลนส์สัมผัสเป็นอุปกรณ์ทางการแพทย์ และตามข้อ 4 ให้ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าเลนส์สัมผัสจัดให้มีฉลากเลนส์สัมผัสที่ขายหรือมีไว้เพื่อขายแสดงข้อความไว้บนภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุอย่างชัดเจนเป็นข้อความภาษาไทย และจะมีภาษาอื่นนอกจากภาษาไทยด้วยก็ได้ แต่ข้อความภาษาอื่นต้องมีความหมายตรงกับข้อความภาษาไทยโดยตาม (8) ได้กำหนดให้มีคำแนะนำโดยต้องแสดงข้อความว่า “การใช้เลนส์สัมผัสควรได้รับการสั่งใช้และตรวจติดตามทุกปีโดยจักษุแพทย์ หรือผู้ประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์เท่านั้น” แสดงด้วยอักษรสีแดงที่เห็นได้ชัดเจน ขนาดความสูงตัวอักษรไม่น้อยกว่า 2 มิลลิเมตร

3.2.2 องค์การที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศไทย

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ข้อ 5 ได้กำหนดให้คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ซึ่งคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ เพื่อทำการพิจารณาอนุญาตให้บุคคลขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry)

3.2.3 มาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศไทย

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ข้อ 4 บัญญัติให้บุคคลที่ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ต้องประกอบโรคศิลปะภายใต้บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดและต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพและห้ามมิให้ทำการโฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบโรคศิลปะของตน ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 37 และตามมาตรา 38

3.2.4 มาตรการบังคับการให้เป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของประเทศไทย

บุคคลขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ไม่ประกอบโรคศิลปะภายใต้บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดหรือไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพหรือทำการโฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบโรคศิลปะของตน ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำดังกล่าวมีสิทธิกล่าวหาต่อกรรมการวิชาชีพตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังไม่มีกรรมการวิชาชีพสาขาทัศนมาตรตามพระราชกฤษฎีกาการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

3.2.5 บทกำหนดโทษ

เนื่องจากตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ไม่ได้กำหนดให้ สาขาทัศนมาตรเป็นสาขาวิชาชีพที่ต้องทำการขออนุญาตเพื่อทำการประกอบโรคศิลปะ ดังนั้นบุคคลที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ได้รับอนุญาตจึงสามารถกระทำได้โดยไม่มี ความผิด

3.3 บทสรุปเปรียบเทียบการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรระหว่างกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามข้อบังคับรัฐมินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) หมวดนักทัศนมาตร (Optometrists) ของประเทศสหรัฐอเมริกา, พระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) แห่งสหพันธรัฐสิงคโปร์, รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์และพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) แห่งสหพันธรัฐมาเลเซียและกฎหมายไทยเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรคือพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะพบว่าในประเทศที่ได้ทำการศึกษานั้นมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยการตราเป็นกฎหมายระดับรัฐบัญญัติหรือพระราชบัญญัติกำหนดให้บุคคลที่ต้องการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องมีความรู้ความสามารถตามที่กำหนดและต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจะต้องประกอบวิชาชีพภายใต้เงื่อนไข จรรยาบรรณ หรือ จริยธรรมที่กำหนด ส่วนกฎหมายไทยตามที่ได้ศึกษาพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีบทบัญญัติที่ห้ามบุคคลที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนหรือได้รับอนุญาตทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ผู้ที่ต้องการประกอบวิชาชีพสามารถดำเนินการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือการให้บริการทางทัศนมาตรได้โดยไม่ต้องมีการขึ้นทะเบียนหรือขออนุญาตและไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติหรือคุณวุฒิหรือเงื่อนไขใด ๆ บุคคลใด ๆ สามารถประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือการให้บริการทางทัศนมาตรอย่างเป็นอิสระและไม่มี ความผิดใดแต่ผู้ที่มีคุณวุฒิทางทัศนมาตรศาสตร์สามารถขออนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ได้ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 7 และ มาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

สำหรับองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามกฎหมายต่างประเทศจะกำหนดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียนหรืออนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งออกกฎ ระเบียบ ระเบียบ ข้อบังคับ ประมวลจริยธรรม หรือประมวลจรรยาบรรณ เพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพของนักทัศนมาตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนหรือได้รับการอนุญาต รวมทั้งดำเนินการทางวินัยในกรณีที่มีการฝ่าฝืน ซึ่งองค์กรตามข้อบังคับรัฐมินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) หมวดนักทัศนมาตร (Optometrists) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ตามมาตรา 148.52 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐมินนิโซตา (The Minnesota Board of Optometry) ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ส่วนองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสหพันธรัฐสิงคโปร์คือคณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นสายตา (Optometrists and Opticians Board) ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) สำหรับองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์คือ คณะกรรมการทัศนมาตรตามมาตรา 7 แห่ง รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) และองค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสหพันธรัฐมาเลเซียคือ สภาออปติคอลแห่งมาเลเซีย (Malaysian Optical Council) ตามพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) มาตรา 3 ส่วนกฎหมายไทยนั้นตามที่ได้ศึกษาจากพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องพบว่าตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ข้อ 5 ได้กำหนดให้คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) โดยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาการอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่มีคณะกรรมการวิชาชีพหรือองค์กรใดที่ทำหน้าที่ออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประมวลจริยธรรม หรือประมวลจรรยาบรรณรวมทั้งควบคุมการประกอบวิชาชีพและดำเนินการทางวินัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์

สำหรับมาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้น ตามกฎหมายต่างประเทศจะมีข้อห้ามไม่ให้บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือวิชาชีพการประกอบแว่นสายตา รวมถึงกระทำการอื่น ๆ ในทำนองที่มีลักษณะ

เป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร บุคคลที่จะประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องได้รับการอนุญาตหรือได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานที่กำหนด โดยจะต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ โดยการขออนุญาตประกอบวิชาชีพ โดยหน่วยงานที่มีอำนาจจะรับขึ้นทะเบียนหรืออนุญาตโดยมีเงื่อนไขตามที่กฎหมายของแต่ละประเทศกำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับการอนุญาตหรือได้รับการขึ้นทะเบียนให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจะต้องถูกควบคุมวินัย จรรยาบรรณหรือจริยธรรมโดยกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประมวลจริยธรรม หรือประมวลจรรยาบรรณ ตามที่กำหนดไว้หากมีการฝ่าฝืน จะมีการดำเนินการทางวินัยโดยการเพิกถอน ระงับหรือจำกัดการอนุญาตหรือการขึ้นทะเบียนให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หรือถูกประณามหรือชำระค่าปรับ ตามที่กำหนดไว้ ส่วนมาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามกฎหมายไทยนั้น แม้บุคคลที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถขออนุญาตการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์จากกองการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขโดยจะต้องผ่านการสอบความรู้จากคณะกรรมการประกอบโรคศิลปะ ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ประกอบกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) และเมื่อได้รับการอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์แล้วจะต้องอยู่ภายในบังคับของพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 37 ที่กำหนดให้ทำการประกอบโรคศิลปะภายใต้บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และตามมาตรา 38 ที่ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพและห้ามมิให้ทำการโฆษณา ใช้นาม ใช้อักษร หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบโรคศิลปะของตน แต่ทั้งนี้ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้บุคคลที่ได้รับความเสียหายหากประพฤติผิดเงื่อนไขการประกอบโรคศิลปะตามมาตรา 37 หรือหากปฏิบัติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามมาตรา 38 สามารถกล่าวหาผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะต่อคณะกรรมการวิชาชีพ หากคณะกรรมการวิชาชีพ เห็นว่ามีมูลให้ตั้งคณะกรรมการวิชาชีพเพื่อทำการสอบสวนและหากพบว่ามีความผิดให้คณะกรรมการวิชาชีพลงโทษโดยการว่ากล่าวตักเตือน หรือภาคทัณฑ์หรือพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตแต่อย่างใดก็ตามจากการศึกษาพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาชีพทัศนมาตร เนื่องจากไม่มีการกำหนดให้การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเป็นสาขาของการประกอบโรคศิลปะที่จะต้องขออนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะ ทำให้บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์แม้จะถูกควบคุมการประกอบโรคศิลปะให้ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการประกอบโรคศิลปะตามมาตรา 37 หรือตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 แต่หากกระทำการละเมิดบทบัญญัติดังกล่าวก็ไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ได้

ตามกฎหมายต่างประเทศที่ได้ทำการศึกษาพบว่าบุคคลใด ๆ ที่ทำการฝ่าฝืนมาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีความผิดต้องรับโทษทางอาญาทั้งโทษจำคุกหรือโทษปรับ โดยตามข้อบังคับรัฐมนตรีไมนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข ในหมวดนักทัศนมาตร มาตรา 148.61 สำหรับบุคคลที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยไม่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร จากคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐ การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาขั้นต้น ส่วนสาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้กำหนดให้ผู้ใดที่กระทำการฝ่าฝืนมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญสิงคโปร์ หรือ จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) มาตรา 27 สำหรับสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ได้กำหนดให้บุคคลที่ทำการฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกเกินกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 8 ปี หรือปรับไม่น้อยกว่า 10,000 เปโซ แต่ไม่เกิน 40,000 เปโซ หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 32 แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) และสหพันธรัฐมาเลเซียได้กำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติออฟติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) ต้องรับโทษปรับไม่เกิน 1,000 ริงกิต สำหรับความผิดครั้งแรก แต่หากกระทำความผิดซ้ำต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ระหว่างที่กระทำการฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับรายวันวันละ 50 ริงกิต ตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนตามมาตรา 37

ตารางที่ 3.1 สรุปการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย

ประเด็นการศึกษาเปรียบเทียบ	กฎหมายต่างประเทศ	กฎหมายไทย
ลักษณะในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร	ตราเป็นกฎหมายระดับรัฐบัญญัติหรือพระราชบัญญัติ	ไม่มีกฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร
องค์กรที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร	มีองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามกฎหมายทำหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียนหรืออนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งออกกฎ ระเบียบ ระเบียบ ข้อบังคับ ประมวลจริยธรรม หรือประมวลจรรยาบรรณ เพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพของนักทัศนมาตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนหรือได้รับการอนุญาต	ไม่มีคณะกรรมการวิชาชีพหรือองค์กรใดที่ทำหน้าที่ออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประมวลจริยธรรม หรือประมวลจรรยาบรรณรวมทั้งควบคุมการประกอบวิชาชีพและดำเนินการทางวินัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์
มาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพ	ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องได้รับการอนุญาตหรือได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานที่กำหนด โดยจะต้องมีคุณสมบัติและคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้	ไม่มีบทบัญญัติที่ห้ามบุคคลที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนหรือได้รับอนุญาตทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

ประเด็นการศึกษาเปรียบเทียบ	กฎหมายต่างประเทศ	กฎหมายไทย
มาตรการบังคับการให้เป็นไปตาม บทบัญญัติกฎหมายในการควบคุม การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร	ผู้ที่ได้รับการอนุญาตหรือได้รับการขึ้นทะเบียนให้ประกอบ วิชาชีพทัศนมาตรจะต้องถูกควบคุมวินัย จรรยาบรรณหรือ จริยธรรมโดยกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประมวลจริยธรรม หรือประมวลจรรยาบรรณ ตามที่กำหนดไว้หากมีการฝ่าฝืนจะมี การดำเนินการทางวินัยโดยการเพิกถอน ระงับหรือจำกัดการ อนุญาตหรือการขึ้นทะเบียนให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หรือ ถูกประณามหรือชำระค่าปรับ ตามที่กำหนดไว้	ผู้ทำการประกอบวิชาชีพโดยไม่ได้ขึ้นทะเบียนหรือได้รับอนุญาตหาก ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจะไม่ถูกควบคุมวินัย จรรยาบรรณหรือจริยธรรมโดยกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประมวลจริยธรรม หรือประมวลจรรยาบรรณใด ๆ
บทกำหนดโทษ	บุคคลใด ๆ ที่ทำการฝ่าฝืนมาตรการทางกฎหมายและกลไกใน การควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีความผิดต้องรับโทษ ทางอาญาทั้งโทษจำคุกหรือโทษปรับ	ไม่มีโทษทางอาญาและทางแพ่งแก่บุคคลที่ทำการประกอบวิชาชีพ โดยไม่ได้รับอนุญาต เนื่องจากไม่มีบทกฎหมายบังคับให้ผู้ที่ประกอบ วิชาชีพทัศนมาตรต้องได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับอนุญาต

บทที่ 4

บทวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุม

การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

จากการศึกษาปัญหาการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยศึกษาถึงความเป็นมา แนวความคิด ทฤษฎี สภาพการณ์ทางกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ ข้อบังคับรัฐมนตรีนิโชตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) หมวดยุทธศาสตร์ (Optometrists) ของประเทศสหรัฐอเมริกา, พระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) ของสาธารณรัฐสิงคโปร์, รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และ พระราชบัญญัติออฟติคัล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) ของสหพันธรัฐมาเลเซีย ในบทนี้ผู้เขียนจึงได้ทำการวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยได้ทำการวิเคราะห์ปัญหาการขาดลักษณะในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การขาดมาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การขาดองค์กรที่เหมาะสมในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การขาดบทลงโทษในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ปัญหาการขาดมาตรการบังคับให้เป็นไปตามบทกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร รวมถึงวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียและผลกระทบในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ดังนี้

4.1 ปัญหากฎหมายในเรื่องการขาดลักษณะในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

การให้บริการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นตานี้เป็นการให้บริการโดยการวัด การวินิจฉัย ความผิดปกติของการมองเห็นและการแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็นโดยกรรมวิธีที่ใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส ซึ่งเป็นการกระทำที่ถือว่าเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เนื่องจากตาม

ความหมายของทัศนมาตร ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ข้อ 1 ทัศนมาตรหมายถึง การประกอบโรคศิลปะเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ ได้แก่ การวัด การวินิจฉัยความผิดปกติของการมองเห็นโดยใช้เครื่องมือที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด และแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็นโดยกรรมวิธีการใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกการบริหารกล้ามเนื้อตาโดยไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติเนื่องจากระบบประสาทตาหรือโรคทางตาที่ไม่ได้เกิดจากความผิดปกติของการหักเหของแสงและไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติโดยการใส่ยาหรือการผ่าตัด และไม่รวมถึงการใช้เลเซอร์ ซึ่งจากความหมายของคำว่าทัศนมาตรจะเห็นได้ว่าการกระทำทางทัศนมาตรนั้นเป็นการประกอบโรคศิลปะเกี่ยวกับสายตามนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับคำนิยามคำว่า “การประกอบโรคศิลปะ” ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ประกอบโรคศิลปะนั้นเป็นการประกอบวิชาชีพที่กระทำหรือมุ่งหมายจะกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ ดังนั้นการให้บริการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นตาจึงเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ซึ่งถือว่าเป็นการประกอบโรคศิลปะอย่างหนึ่ง

จากการศึกษาพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 พบว่าการกระทำใด ๆ ที่เป็นการประกอบโรคศิลปะต้องได้รับการควบคุมโดยบุคคลที่จะทำการประกอบโรคศิลปะต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบโรคศิลปะ แต่อย่างไรก็ตามการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรไม่ได้ถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 เนื่องจากตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 5 ไม่ได้กำหนดให้ทัศนมาตรเป็นสาขาของการประกอบโรคศิลปะที่จะต้องถูกควบคุม และไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ทัศนมาตรเป็นสาขาของการประกอบโรคศิลปะตามมาตรา 5 (8) และแม้ว่าจะมีประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) แต่ประกาศดังกล่าวก็ไม่มีสภาพบังคับให้การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรถูกควบคุมการประกอบวิชาชีพแต่อย่างใดเนื่องจากประกาศดังกล่าวเป็นเพียงการอนุญาตให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านทัศนมาตรสามารถขออนุญาตประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ได้ ทั้งที่การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเป็นการประกอบวิชาชีพที่ไม่ได้ถูกควบคุมหรือต้องทำการขออนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพแต่อย่างใดด้วยเหตุผลที่ว่าทัศนมาตรไม่ได้เป็นสาขาของการประกอบโรคศิลปะที่จะต้องถูกควบคุมและไม่มีบทกฎหมายใด ๆ ที่กำหนดให้การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเป็นวิชาชีพที่ต้องควบคุมการประกอบวิชาชีพ

แม้ว่าตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ข้อ 4 ได้กำหนดให้บุคคลที่

ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ได้กำหนดให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตต้องอยู่ภายในบังคับของพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 37 ที่กำหนดให้ทำการประกอบโรคศิลปะภายใต้บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และตามมาตรา 38 ที่ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพและห้ามมิให้ทำการโฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบโรคศิลปะของตน แต่หากผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ ได้ทำการฝ่าฝืนข้อกำหนดตามมาตรา 37 และมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ก็ไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ได้เนื่องจากตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดผู้ที่ได้รับความเสียหายสามารถกล่าวหาการกระทำต่อคณะกรรมการวิชาชีพ แต่ตามแห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ไม่มีบทบัญญัติกำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาชีพทัศนมาตรเนื่องจากคณะกรรมการวิชาชีพที่กำหนดให้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ต้องเป็นคณะกรรมการวิชาชีพในสาขาของการประกอบโรคศิลปะพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 แต่สาขาทัศนมาตรไม่ได้กำหนดให้เป็นสาขาของการประกอบโรคศิลปะจึงไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาชีพทัศนมาตร และหากเป็นสาขาการประกอบโรคศิลปะที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาจะกำหนดถึงคณะกรรมการวิชาชีพของสาขานั้น ๆ แต่ในปัจจุบันยังไม่มีพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดให้สาขาทัศนมาตรให้เป็นสาขาของการประกอบโรคศิลปะ

ตามที่ได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศของประเทศ ของประเทศสหรัฐอเมริกา, สาธารณรัฐสิงคโปร์, สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และ สหพันธรัฐมาเลเซียในบทที่ 3 พบว่าและในต่างประเทศได้มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยกำหนดเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ เช่น ข้อบังคับรัฐมินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) หมวดยุทธศาสตร์ (Optometrists) ของประเทศสหรัฐอเมริกา, พระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) ของสาธารณรัฐสิงคโปร์, รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และ พระราชบัญญัติออฟติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) ของสหพันธรัฐมาเลเซีย โดยมีการกำหนดให้การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเป็นวิชาชีพที่ต้องถูกควบคุมโดยกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ โดยกำหนดว่าการกระทำใดเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ซึ่งหากเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรแล้วจะต้องได้รับอนุญาตจากองค์การที่ตั้งขึ้นมาเพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้ยังต้องทำการประกอบวิชาชีพตามเงื่อนไขที่กำหนด หากทำการฝ่าฝืนจะต้องถูกระงับหรือเพิกถอนการอนุญาต โดยบุคคลที่ทำการประกอบวิชาชีพโดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่ามี ความร้ายและรับโทษทางอาญา สังเกตได้จากข้อบังคับรัฐ

มินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) หมวดนักทัศนมาตร (Optometrists) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้บัญญัติว่ากระกระทำใดที่ถือว่าเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและกำหนดข้อยกเว้นไว้ชัดเจน นอกจากนี้ยังได้กำหนดเงื่อนไขการประกอบวิชาชีพไว้โดยละเอียด

กล่าวโดยสรุปการให้บริการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นตานี้สมควรต้องได้รับการควบคุมการประกอบวิชาชีพ เนื่องจากการให้บริการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นตาเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรซึ่งการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่ถือว่าเป็นการประกอบโรคศิลปะที่จะต้องถูกควบคุมการประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 แต่จากการศึกษาพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดให้สาขาวิชาใด ๆ เป็นสาขาของการประกอบโรคศิลปะ รวมถึงประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) พบว่าไม่มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรแต่อย่างใดผู้ที่ประกอบกิจการการให้บริการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นตา หรือ ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือให้บริการที่เป็นการวัด การวินิจฉัยความผิดปกติของการมองเห็น และแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็นโดยกรรมวิธีการใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกการบริหารกล้ามเนื้อตา สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องทำการขออนุญาตและไม่ถูกควบคุมการประกอบวิชาชีพแต่อย่างใดทั้งในด้านตัวบุคคลที่มาประกอบวิชาชีพ ความรู้ความสามารถ ด้านการให้บริการ ด้านการเยียวยาความเสียหายแก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้ยังขัดต่อหลักการที่ว่ารัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เนื่องจากการประกอบโรคศิลปะเป็นการให้บริการทางด้านสาธารณสุข การประกอบโรคศิลปะหากไม่มีการควบคุมโดยรัฐจะทำให้ประชาชนได้รับความเสียหายเนื่องจากจะได้รับบริการสาธารณสุขที่ไม่มีประสิทธิภาพ

4.2 ปัญหาการขาดมาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

ตามที่ได้กล่าวถึงปัญหาการขาดคุณลักษณะในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในข้อ 4.1 นั้นจะพบว่าในปัจจุบันยังไม่กฎหมายที่ทำการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ทำให้บุคคลที่ต้องการประกอบกิจการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นตาหรือประกอบวิชาชีพทัศนมาตรสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากหน่วยงานหรือองค์กรใด นอกจากนี้การขาด

คุณลักษณะในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรยังส่งผลให้ไม่มีมาตรการทางกฎหมายหรือกลไกใด ๆ มาควบคุมในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรส่งผลให้การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในปัจจุบันไม่มีมาตรฐานทางวิชาชีพที่เหมาะสมชัดเจน เนื่องจากไม่มีกฎหมายที่กำหนดถึงขอบเขตและแนวทางในการปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพ ทำให้ไม่สามารถกำหนดได้ว่าการกระทำใดเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือถือว่าการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่ควรจะได้รับควบคุมและต้องควบคุมอย่างไร ทำให้ผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรสามารถประกอบวิชาชีพได้โดยไม่ต้องมีความรู้ขั้นพื้นฐานใด ๆ รวมทั้งไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางวิชาทัศนมาตรศาสตร์ก็สามารถประกอบวิชาชีพได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไปที่เข้ามาใช้บริการทำให้ไม่ได้รับบริการทางสาธารณสุขที่มีความเป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ร่างกายหรืออนามัยของผู้ที่มารับบริการ ซึ่งถ้ามีกฎหมายที่กำหนดอย่างชัดเจนว่าการกระทำใดเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือถือว่าการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่ต้องทำการควบคุมการประกอบวิชาชีพจะสามารถกำหนดถึงมาตรฐานขั้นต่ำของผู้ประกอบวิชาชีพได้ว่าหากจะทำการประกอบวิชาชีพจะต้องมีความรู้ความสามารถในระดับใดและต้องประกอบวิชาชีพอย่างไร

หากเปรียบเทียบกับข้อบังคับรัฐมนตรีอนิโซดา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) หมวดนักทัศนมาตร (Optometrists) ของประเทศสหรัฐอเมริกา, พระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) ของสาธารณรัฐสิงคโปร์, รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) ของสหพันธรัฐมาเลเซีย ที่ได้ทำการศึกษามาในบทที่ 3 จะพบว่ากฎหมายดังกล่าวนี้กำหนดอย่างชัดเจนว่าการกระทำใดเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือถือว่าการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร นอกจากนั้นยังได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายและกลไกทางกฎหมายในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรอย่างชัดเจนว่าต้องประกอบวิชาชีพทัศนมาตรอย่างไรโดยมีแนวทางตามกฎหมายอย่างชัดเจน

การขาดบทบัญญัติของกฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเหมือนต่างประเทศทำให้ไม่มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร บุคคลที่ไม่มีความรู้ความสามารถสามารถประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้เช่นการประกอบกิจการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นย่อมไม่ก่อให้เกิดความปลอดภัยในการให้บริการทางด้านสุขภาพและสาธารณสุขแก่ประชาชน

4.3 ปัญหาการขาดองค์กรที่เหมาะสมในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

ในปัจจุบันองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรคือคณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ ที่จัดตั้งตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) โดยคณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ มีหน้าที่ในการตรวจสอบคุณสมบัติและพิจารณาอนุญาตบุคคลที่ขอรับอนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 7 และมาตรา 31 ประกอบกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) และเนื่องจากพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ไม่ได้กำหนดให้สาขาทัศนมาตรเป็นสาขาของการประกอบโรคศิลปะที่จะต้องทำการควบคุม ทำให้ไม่มีคณะกรรมการวิชาชีพที่ทำหน้าที่ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ส่งผลให้บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ที่ฝ่าฝืนมาตรา 36 มาตรา 37 มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ไม่สามารถกล่าวหาบุคคลที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้ นอกจากนั้นยังส่งผลให้บุคคลที่พบว่าบุคคลที่ทำการประกอบโรคศิลปะโดยฝ่าฝืนมาตรา 36 มาตรา 37 มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ไม่สามารถกล่าวโทษได้ และผลจากการที่ไม่มีคณะกรรมการวิชาชีพทัศนมาตรทำให้ไม่มีองค์กรที่อาศัยอำนาจตามกฎหมายสามารถมีคำสั่งลงโทษผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ได้

ตามที่ได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศในบทที่ 3 พบว่ากฎหมายได้กำหนดองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรขึ้นมาโดยเฉพาะ ในประเทศสหรัฐอเมริกา องค์กรที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรคือ คณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐมินนิโซตา (The Minnesota Board of Optometry) ส่วนของสหพันธรัฐสิงคโปร์คือคณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นสายตา (Optometrists and Opticians Board) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์คือ คณะกรรมการทัศนมาตร และสหพันธรัฐมาเลเซียคือ สภาออปติคอลแห่งมาเลเซีย (Malaysian Optical Council) ตามพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) โดยการตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรขึ้นมาโดยเฉพาะส่งผลให้การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรามีความเป็นมาตรฐานเนื่องจากการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมาประกอบวิชาชีพและต้องได้รับอนุญาตจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นการจัดตั้งองค์กรขึ้นมาเฉพาะทำให้การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากองค์กรนั้น ๆ ต้องทำหน้าที่

กำหนดจริยธรรมจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพรวมทั้งการควบคุมให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพอยู่ภายใต้จริยธรรมจรรยาบรรณที่กำหนดขึ้น

กล่าวโดยสรุปการที่ไม่มีองค์กรที่เหมาะสมในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรส่งผลให้เกิดปัญหา 2 ประการ ประการแรกทำให้ไม่มีองค์กรที่รับผิดชอบในการดำเนินการทางกฎหมายแก่บุคคลที่ประกอบวิชาชีพโดยไม่ได้รับอนุญาต ประการที่สองทำให้ไม่มีองค์กรที่ทำหน้าที่รับคำกล่าวหาหรือคำกล่าวโทษจากบุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือพบเห็นการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรา 36 มาตรา 37 มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และไม่สามารถลงโทษผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ที่กระทำการฝ่าฝืน มาตรา 36 มาตรา 37 มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ได้

4.4 ปัญหาการขาดบทลงโทษในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

จากปัญหาในการขาดลักษณะในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรและขาดมาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมประกอบวิชาชีพทัศนมาตรส่งผลให้ไม่มีบทลงโทษในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ซึ่งจากการขาดบทลงโทษในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นทำให้ไม่สามารถลงโทษทางอาญาผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพโดยไม่ได้รับอนุญาตได้ นอกจากนี้ยังไม่สามารถลงโทษผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรแต่ทำการประกอบวิชาชีพโดยผิดเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตหรือทำผิดจรรยาบรรณทั้งโทษทางอาญาและโทษทางปกครองเช่น โทษในการเพิกถอนหรือระงับการอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร นอกจากนี้การขาดบทลงโทษในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในส่วนของบทลงโทษทางแพ่งนั้นย่อมส่งผลให้ผู้ได้รับความเสียหายไม่มีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่ไม่ได้รับอนุญาต

จากการศึกษากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และสหพันธรัฐมาเลเซีย ที่ได้ทำการศึกษาในบทที่ 3 พบว่ากฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นจะมีมาตรการในการควบคุมผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หากผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรไม่ได้ประกอบวิชาชีพภายใต้จรรยาบรรณจริยธรรมหรือเงื่อนไขที่กำหนด จะมีมาตรการในการเพิกถอนหรือระงับการอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพ และอาจจะมีมาตรการในการชดเชยค่าเสียหายในทางแพ่งประกอบด้วย นอกจากนี้ยังกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ได้รับอนุญาตอีกด้วย ซึ่งการกำหนดโทษดังกล่าว

ยอมส่งผลให้การควบคุมการประกอบวิชาชีพดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย

โดยในประเทศไทยหากมีกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรควรมีมาตรการในการเพิกถอนหรือระงับการอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพสำหรับผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรไม่ได้ประกอบวิชาชีพภายใต้จรรยาบรรณจริยธรรมหรือเงื่อนไขที่กำหนด และมีโทษทางอาญาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ได้รับอนุญาตเพื่อให้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเป็นมีประสิทธิภาพเพื่อความปลอดภัยในการให้บริการทางด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างแท้จริง

4.5 ปัญหากฎหมายในการกำหนดมาตรการบังคับการให้เป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

แม้ว่าตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ไม่ได้กำหนดให้สาขาทัศนมาตรเป็นสาขาหนึ่งของการประกอบโรคศิลปะที่ส่งผลให้ผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องดำเนินการขออนุญาตตามและไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ที่บัญญัติห้ามมิให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะหรือกระทำการใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเองเป็นผู้มีสิทธิทำการประกอบโรคศิลปะเว้นแต่ได้ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะเพื่อดำเนินการแต่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) กลับให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถดำเนินการขออนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ได้ โดยอาศัยประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 7 และ มาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 โดยมาตรา 31 ได้บัญญัติให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจอนุญาต ให้บุคคลใดทำการประกอบวิชาชีพที่กระทำต่อมนุษย์ หรือมุ่งหมายจะกระทำ ต่อมนุษย์เกี่ยวกับการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การป้องกัน โรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ และการผดุงครรภ์ โดยอาศัยศาสตร์ หรือความรู้จากต่างประเทศ ซึ่งวิชาชีพดังกล่าวยังมิได้มีกฎหมายรับรองในประเทศไทย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนด โดยบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรค

ศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) จะต้องทำการประกอบโรคศิลปะตามมาตรา 37 และต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ตามข้อ 4 แห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) กล่าวคือต้องประกอบโรคศิลปะภายใต้บังคับ แห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตาม ระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด นอกจากนั้นต้องไม่โฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือ ยินยอมให้ผู้อื่น โฆษณาการประกอบโรคศิลปะ ความรู้ความชำนาญในการประกอบโรค ศิลปะของตน เว้นแต่เป็นการโฆษณาเกี่ยวกับการแสดงผลงานในหน้าที่ หรือทางวิชาการหรือเพื่อการศึกษา การประชุมทางวิชาการ การบำเพ็ญ ประโยชน์สาธารณะและการประกาศเกียรติคุณอาจกระทำได้

แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัย ทัศนมาตรศาสตร์ต้องทำการประกอบโรคศิลปะตามมาตรา 37 และมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติ การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ตามข้อ 4 แห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) นั้น หากได้มีสภาพบังคับตามกฎหมายไม่ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติการประกอบโรค ศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 วรรคหนึ่งซึ่งบัญญัติให้บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเพราะผู้ประกอบโรค ศิลปะ ผ่าฝืนมาตรา 36 หรือประพฤติดัดข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบโรค ศิลปะตาม มาตรา 37 หรือประพฤติดัดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตาม มาตรา 38 มีสิทธิกล่าวหาผู้ประกอบโรคศิลปะผู้นั้น โดยทำคำกล่าวหาต่อคณะกรรมการวิชาชีพและตามมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการ ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้กรรมการวิชาชีพหรือบุคคลอื่นซึ่งพบหรือทราบว่าผู้ ประกอบโรคศิลปะ ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 36 หรือประพฤติดัดข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบ โรค ศิลปะตาม มาตรา 37 หรือประพฤติดัดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตาม มาตรา 38 มีสิทธิกล่าวโทษผู้ ประกอบโรคศิลปะผู้นั้นโดยทำคำกล่าวโทษต่อคณะกรรมการวิชาชีพ แต่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย นั้นไม่มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาชีพสาขาทัศนมาตร เนื่องจากทัศนมาตรไม่ใช่สาขาของการ ประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 จึงไม่มีการกำหนดให้มี คณะกรรมการวิชาชีพทัศนมาตร และไม่มีคณะกรรมการวิชาชีพทัศนมาตรที่กำหนดโดยพระราช กฤษฎีกาเนื่องจากไม่มีพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดให้สาขาทัศนมาตรเป็นสาขาของการประกอบโรค ศิลปะ

นอกจากนั้นการกฎหมายไม่มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาชีพทัศนมาตรยังส่งผลให้การ กระทำที่ฝ่าฝืนข้อ 4 แห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้ บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) นั้นไม่สามารถลงโทษได้ เนื่องจากตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้

คณะกรรมการวิชาชีพเมื่อได้รับคำกล่าวหาหรือคำกล่าวโทษตามมาตรา 39 แล้วพิจารณาเห็นว่ากรณีมีมูลให้ส่งเรื่องให้คณะอนุกรรมการ วิชาชีพซึ่งคณะกรรมการวิชาชีพแต่งตั้งขึ้นให้ทำหน้าที่สอบสวน การกระทำผิดตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 คณะกรรมการ วิชาชีพได้รับสำนวนการสอบสวนและ ความเห็นของคณะอนุกรรมการวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่สอบสวน แล้ว ให้คณะกรรมการวิชาชีพพิจารณาวินิจฉัยโดยยกคำกล่าวหาหรือคำกล่าวโทษ กรณีที่เห็นว่า ผู้ประกอบโรคศิลปะ มิได้กระทำผิดตามคำกล่าวหาหรือคำกล่าวโทษ หรือ ลงโทษโดยการว่ากล่าว ตักเตือนหรือภาคทัณฑ์หรือพักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองปี หรือเพิก ถอนใบอนุญาต ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

สำหรับในกรณีของต่างประเทศในประเทศสหรัฐอเมริกา, สาธารณรัฐสิงคโปร์, สาธารณรัฐ ฟิลิปปินส์ และสหพันธรัฐมาเลเซีย ที่ได้ทำการศึกษามาในบทที่ 3 พบว่าเมื่อผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรไม่ได้ประกอบวิชาชีพภายใต้จรรยาบรรณจริยธรรมหรือเงื่อนไขที่กำหนด จากรายงานหรือการร้องเรียนของผู้มีส่วนได้เสีย องค์การที่ทำหน้าที่ควบคุมมีอำนาจในการสอบสวน ข้อเท็จจริงก่อนที่จะใช้มาตรการในการระงับหรือเพิกถอนการอนุญาต อีกทั้งมีอำนาจในการเข้าไป ตรวจสอบสถานประกอบกิจการรวมทั้งมีอำนาจเรียกบุคคลหรือเอกสารมาตรวจสอบ และในประเทศ สหรัฐอเมริกาเจ้าหน้าที่ที่คณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐแต่งตั้งเพื่อตรวจสอบการกระทำที่เป็นการ ละเมิดต่อการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดทางแพ่ง และทางอาญาหากได้ทำการในนามคณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐและตามหน้าที่ที่ คณะกรรมการทัศนมาตรแห่งรัฐมอบหมายโดยสุจริตและใช้ความระมัดระวังตามสมควร

4.6 บทวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียและผลกระทบในการควบคุมในการประกอบ วิชาชีพทัศนมาตรของไทยกับรัฐต่างประเทศ

ตามที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพ ทัศนมาตรพบว่าหากมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจะเป็นคุ้มครองประชาชนให้ได้รับ บริการทางด้านสาธารณสุขจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยรัฐจะดำเนินการควบคุม กระบวนการการเข้าสู่วิชาชีพทำบุคคลที่มีความรู้ความสามารถตามที่กำหนดจะสามารถประกอบ วิชาชีพทัศนมาตรได้ส่วนบุคคลที่ไม่มีความรู้ความสามารถทางด้านทัศนมาตรไม่สามารถดำเนินการ ประกอบวิชาชีพได้ หากฝ่าฝืนจะต้องมีความผิดทางอาญา นอกจากนั้นยังเป็นการควบคุมการ ประกอบวิชาชีพโดยการกำหนดขอบเขตในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรศาสตร์และกำหนดข้อห้าม การกระทำใด ๆ ในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรทำให้ผู้ที่ประกอบวิชาชีพอยู่ในกฎเกณฑ์แห่ง

จริยธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ หากผู้ประกอบการวิชาชีพกระทำการฝ่าฝืนจะมีบทลงโทษ และเป็นการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพไม่ให้เกิดการแก่งแย่งแข่งขันกันในเชิงการตลาดโดยการควบคุมไม่ให้ทำการโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณของผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพ และยังสามารถควบคุมค่าบริการสาธารณสุขได้อีกทางหนึ่งนอกจากนั้นยังเป็นการยกมาตรฐานการให้บริการสาธารณสุขทางด้านทัศนมาตรแก่ประชาชนโดยเป็นการที่รัฐจะต้องเข้ามาควบคุมเพื่อให้เกิดการให้บริการทางด้านสาธารณสุขที่ดีและมีคุณภาพแก่ประชาชนซึ่งสอดคล้องกับหลักการตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 55 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติไว้ว่า

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย

รัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แต่อย่างไรก็ตามในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจะก่อให้เกิดการจำกัดสิทธิในการประกอบวิชาชีพ เนื่องจากปัจจุบันมีการให้บริการทางด้านทัศนมาตรเป็นจำนวนมากแต่ยังไม่มี การควบคุม หากมีการควบคุมประกอบวิชาชีพทัศนมาตรอาจจะเกิดปัญหาผลกระทบต่อผู้ประกอบการอาชีพของผู้ที่ให้บริการทางด้านทัศนมาตรในปัจจุบัน

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ในปัจจุบันการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีอยู่จำนวนมากและหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการในรูปแบบของร้านแว่นตา ร้านค้าตามตลาดนัด แผงลอย หน่วยรถเคลื่อนที่ ซึ่งส่วนมากมักจะมีการให้บริการตรวจวัดสายตา ตัดเลนส์ ให้คำแนะนำในการใช้แว่นสายตา รวมทั้งใช้เครื่องมือที่เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ซึ่งการให้บริการดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยบุคคลที่ดำเนินการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือให้บริการตรวจวัดสายตา ตัดเลนส์ ให้คำแนะนำในการใช้แว่นสายตาส่วนใหญ่นั้น ไม่ได้มีการกำหนดคุณสมบัติขั้นพื้นฐานของผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรแต่อย่างใด ผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการรับรองความรู้ความสามารถในวิชาชีพทัศนมาตรจากองค์ใด ๆ เพียงแต่มีความสามารถในการใช้เครื่องมือในการประกอบวิชาชีพก็สามารถประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้ โดยการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นไม่มีกฎหมาย กฎระเบียบ หรือองค์การใด ๆ ทำหน้าที่ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพไม่ว่าจะเป็นกระบวนการการเข้าสู่การประกอบวิชาชีพ การควบคุมมาตรฐานคุณสมบัติของผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การกำหนดขอบเขตวิชาชีพทัศนมาตร การกำหนดและควบคุมแนวประพฤติปฏิบัติ มาตรฐานจรรยาบรรณ มาตรฐานการศึกษาวิชาทัศนมาตรศาสตร์ ทั้งนี้แม้ในปัจจุบันจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรคือพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) นั้นแต่หากพิจารณาหากบทกฎหมายดังกล่าวจะเห็นว่ากฎหมายดังกล่าวไม่ได้เป็นกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรแต่อย่างใด เพียงแต่เป็นกฎหมายที่อนุญาตให้บุคคลที่มีคุณสมบัติสามารถขอทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ โดยผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ ตามกฎหมายดังกล่าวจะต้องทำการประกอบโรคศิลปะ ตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 37 และต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามมาตรา 38 โดยอนุโลม โดยในทางกลับกันบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตร

ศาสตร์ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) กลับสามารถประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับใด ๆ แห่งกฎหมาย

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้แก่ ข้อบังคับรัฐมินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) หมวดยุติทัศนมาตร (Optometrists), ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) ของประเทศสิงคโปร์, รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) ของประเทศฟิลิปปินส์ และพระราชบัญญัติออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) ของประเทศมาเลเซีย จะพบว่าจะมีหลักการที่สำคัญในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรคือ การกำหนดขอบเขตของการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรว่าการกระทำใดเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่จะต้องควบคุมภายใต้กฎหมายและกำหนดองค์กรที่มีหน้าที่ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยบุคคลที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจะต้องมีความรู้ความสามารถในวิชาทัศนมาตรศาสตร์เป็นคุณสมบัติเบื้องต้น เมื่อได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรแล้วจะต้องทำการประกอบวิชาชีพภายใต้กฎหมาย เงื่อนไข ข้อกำหนดและต้องอยู่ภายใต้หลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพทัศนมาตร หากผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้ทำการประกอบวิชาชีพโดยฝ่าฝืนกฎหมาย เงื่อนไข ข้อกำหนดและหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพทัศนมาตร จะต้องได้รับการลงโทษไม่ว่าจะเป็นการพักหรือเพิกถอนการอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรรวมทั้งการชำระค่าปรับหรือเงินแก่ผู้เสียหาย อนึ่งผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพนั้น จะต้องรับโทษทางอาญา

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ผู้เขียนเสนอให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) เนื่องจากไม่มีสภาพบังคับที่เป็นการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร
2. ผู้เขียนเสนอให้มีการตรากฎหมายระดับพระราชบัญญัติเพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้สาขาทัศนมาตรเป็นสาขาของการประกอบโรคศิลปะตามพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 เนื่องจากกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเป็นกฎหมายที่กระทบและจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพจึงต้องตราเป็น

กฎหมายระดับพระราชบัญญัติเพื่อสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 40 โดยผู้เขียนเสนอให้ตราพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

3. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีเนื้อหาสาระที่มีขอบเขตการใช้บังคับกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยทั่วไปแต่พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจะไม่ใช้บังคับแก่การประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ โดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า “พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรไม่ใช้บังคับแก่การประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม”

4. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีเนื้อหาสาระโดยการกำหนดการกระทำที่เป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า

การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหมายถึงการกระทำใด ๆ ที่เป็นการวัด การวินิจฉัยความสามารถหรือความผิดปกติของการมองเห็น ใช้เครื่องมืออัตโนมัติหรือเครื่องมือใด ๆ และการแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็นโดยใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกการบริหารกล้ามเนื้อตา การให้คำแนะนำหรือการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็น รวมถึงการจำหน่ายเลนส์แว่นตาหรือเลนส์สัมผัส

โดยการกระทำใด ๆ เป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจะต้องถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า “การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัตินี้”

5. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีเนื้อหาสาระที่กำหนดว่าเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ครอบคลุมถึงการจำหน่ายเลนส์แว่นตาหรือเลนส์สัมผัสทางการตั้งร้านค้าในห้างสรรพสินค้า ร้านค้าชั่วคราว ร้านค้าเคลื่อนที่รวมถึง การจำหน่ายทางออนไลน์ด้วย โดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า “การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามพระราชบัญญัตินี้ ครอบคลุมถึงการจำหน่ายเลนส์แว่นตาหรือเลนส์สัมผัสทางการตั้งร้านค้าในห้างสรรพสินค้า ร้านค้าชั่วคราว ร้านค้าเคลื่อนที่รวมถึง การจำหน่ายทางออนไลน์”

6. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีเนื้อหาสาระที่เป็นการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยการที่บุคคลที่จะประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องมีคุณสมบัติและรู้ความสามารถเกี่ยวกับวิชาทัศนมาตรศาสตร์ตามที่กำหนดโดยจะต้องทำการตรวจสอบคุณสมบัติ การศึกษา การอบรมและทดสอบความรู้ความสามารถ นอกจากนั้นยังต้องได้รับการอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพและขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ เมื่อได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรแล้วต้องประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามเงื่อนไขที่พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรกำหนดไม่ว่าจะการประกอบวิชาชีพในระยะเวลาที่อนุญาตรวมทั้งการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ การกำหนดข้อห้ามในการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งการกำหนดโทษผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่เป็นไปตามเงื่อนไขตามที่พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรกำหนดโดยการว่ากล่าวตักเตือน, ภาคทัณฑ์, พักใช้ใบอนุญาต หรือ เพิกถอนใบอนุญาต

7. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีเนื้อหาสาระห้ามไม่ให้บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือประกอบกิจการที่เกี่ยวกับทัศนมาตร รวมทั้งการจ้างบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมาดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทัศนมาตรแต่อย่างไรก็ตามอาจจะมีข้อยกเว้นบางประการที่สามารถกระทำได้ เช่นการจำหน่ายเลนส์แว่นตาที่ไม่มีค่าสายตาหรือแว่นขยาย การจำหน่ายแว่นตาของเล่น หรือ การซ่อมแซมหรือทดแทนเลนส์ที่ชำรุดบกพร่องที่จำหน่ายโดยผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า

ห้ามไม่ให้บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือประกอบกิจการที่เกี่ยวกับทัศนมาตร รวมทั้งการจ้างบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมาดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทัศนมาตรเว้นแต่การจำหน่ายเลนส์แว่นตาที่ไม่มีค่าสายตาหรือแว่นขยาย การจำหน่ายแว่นตาของเล่น หรือ การซ่อมแซมหรือทดแทนเลนส์ที่ชำรุดบกพร่องที่จำหน่ายโดยผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

8. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร จัดตั้งองค์กรที่มีอำนาจเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายคือสภาวิชาชีพทัศนมาตร โดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า

กำหนดให้มีสภาวิชาชีพทัศนมาตร เพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยการกำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติผู้ที่จะขออนุญาตในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การพิจารณาอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การขึ้นทะเบียนผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การกำหนดจรรยาบรรณจรรยาบรรณของผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร รวมทั้งพิจารณามีอำนาจสอบสวนและพิจารณาโทษตามพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

9. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรกำหนดโทษทางอาญาทั้งโทษปรับและโทษจำคุกแก่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ได้รับอนุญาตและข้อยกเว้นความผิดโดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า

บุคคลที่กระทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ได้รับการอนุญาต รวมทั้งบุคคลที่กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีสิทธิทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เว้นแต่เป็นการประกอบประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่เป็นการกระทำต่อตนเองหรือเป็นการช่วยเหลือหรือเยียวยาผู้ป่วยตามหน้าที่ ตามกฎหมาย หรือตามธรรมจรรยา โดยมีได้รับประโยชน์ตอบแทน หรือ นักเรียน นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรมซึ่งทำการฝึกหัดหรืออบรมในความควบคุมของผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

10. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีเนื้อหาสาระที่เป็นการสนับสนุนวิชาการทัศนมาตรศาสตร์โดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า “กำหนดให้สภาวิชาชีพทัศนมาตร มีอำนาจรับรองหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์ ของสถาบันการศึกษาที่มีมาตรฐานวิชาการทัศนมาตรศาสตร์เพื่อกำหนดเป็นคุณสมบัติของผู้ที่ขออนุญาตประกอบวิชาชีพทัศนมาตร”

11. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีเนื้อหาสาระที่เป็นการบูรณาการผู้ประกอบวิชาชีพผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า “ให้มีสมาคมวิชาชีพทัศนมาตรเพื่อทำหน้าที่ร่วมกำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ รวมทั้งเป็นศูนย์รวมแห่งวิชาการทัศนมาตรศาสตร์ และห้ามมีสมาคมหรือชมรมใด ๆ เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนอกจากสมาคมวิชาชีพทัศนมาตร”

12. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีเนื้อหาสาระที่เป็นการคุ้มครองผู้ที่รับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า

ให้บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเพราะผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรฝ่าฝืนหรือประพฤติดัดข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือประพฤติดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทัศนมาตรมีสิทธิกล่าวหาผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยทำคำกล่าวหาต่อสภาวิชาชีพทัศนมาตร เมื่อสภาวิชาชีพทัศนมาตรได้รับคำกล่าวหาจากผู้รับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรให้ทำการสอบสวนและมีคำสั่งยกคำกล่าวหาหรือมีคำสั่งลงโทษ

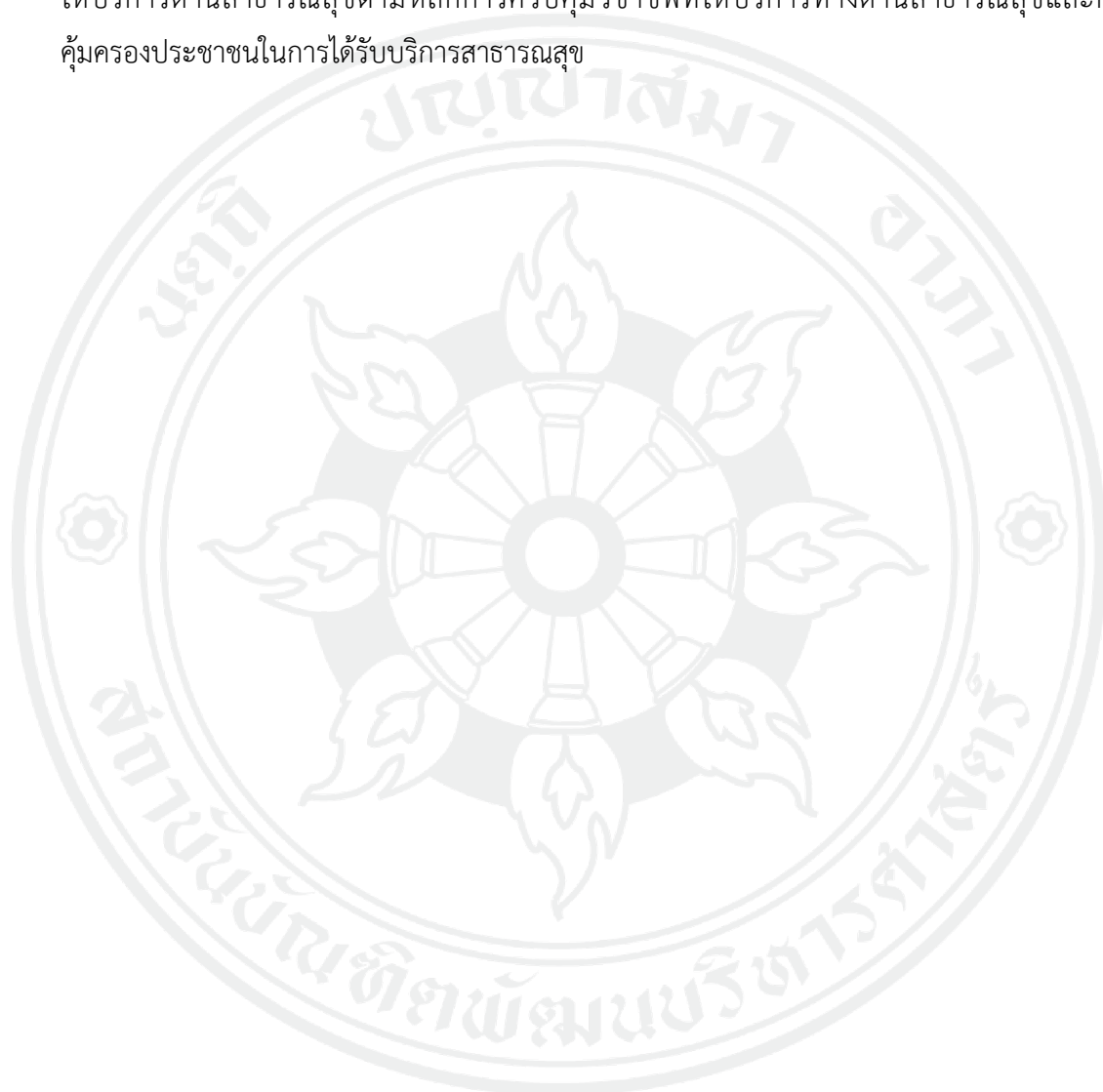
13. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีเนื้อหาสาระที่เป็นการคุ้มครองประชาชนโดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า

บุคคลใด ๆ ซึ่งพบหรือทราบว่าผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรฝ่าฝืนหรือประพฤติดัดข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือประพฤติดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทัศนมาตรมีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยทำคำกล่าวโทษต่อสภาวิชาชีพทัศนมาตร เมื่อสภาวิชาชีพทัศนมาตรได้รับคำกล่าวโทษให้ทำการสอบสวนและมีคำสั่งยกคำกล่าวโทษหรือมีคำสั่งลงโทษ

14. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีเนื้อหาสาระที่เป็นการจำกัดการแข่งขันการประกอบวิชาชีพโดยการกำหนดห้ามไม่ให้โฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า “ห้ามมิให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ทำการโฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร”

15. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีเนื้อหาสาระที่เป็นการสงวนอาชีพเฉพาะบุคคลสัญชาติไทยโดยการกำหนดหนดให้เฉพาะบุคคลสัญชาติไทยเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติในการขอรับการอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยบัญญัติในพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า “บุคคลที่จะได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย”

16. ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้มีการสนับสนุนการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจากผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพโดยผู้รับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้รับการคุ้มครองตามสิทธิจากกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม โดยการกำหนดให้ผู้รับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร สามารถเบิกเงินจากสำนักงานประกันสังคมได้ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดระบบการให้บริการด้านสาธารณสุขตามหลักการควบคุมวิชาชีพที่ให้บริการทางด้านสาธารณสุขและการคุ้มครองประชาชนในการได้รับบริการสาธารณสุข

5.3 ร่างพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่เสนอโดยผู้เขียน

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

เหตุผล

เพื่อให้มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรให้มีความเหมาะสมโดย
มีองค์กรหรือมาตรการต่าง ๆ เข้ามาควบคุมการประกอบวิชาชีพที่จะทำให้ผู้รับบริการ
จากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้รับบริการที่เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการทัศนมาตรศาสตร์
จากผู้ให้บริการที่ได้รับการรับรองในฐานะผู้มีวิชาชีพเฉพาะ

ร่าง

พระราชบัญญัติ
การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร
พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่ง
ตามมาตรา 26 ประกอบกับมาตรา 32 มาตรา 33 และมาตรา 37 ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร
พ.ศ. ....”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็น
ต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร” หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นการวัด การวินิจฉัย
ความสามารถหรือความผิดปกติของการมองเห็น ใช้เครื่องมืออัตโนมัติหรือเครื่องมือใด ๆ และการ
แก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็นโดยการใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกการบริหาร
กล้ามเนื้อตา การให้คำแนะนำหรือการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็น
รวมถึงการจำหน่ายเลนส์แว่นตาหรือเลนส์สัมผัส

มาตรา 4 การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามพระราชบัญญัตินี้ คลอบคลุมถึงการจำหน่าย
เลนส์แว่นตาหรือเลนส์สัมผัสทางการตั้งร้านค้าในห้างสรรพสินค้า ร้านค้าชั่วคราว ร้านค้าเคลื่อนที่
รวมถึง การจำหน่ายทางออนไลน์

มาตรา 5 พระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรไม่ใช่บังคับแก่การประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม

หมวด 1

สภาวิชาชีพทัศนมาตร

มาตรา 6 กำหนดให้มีสภาวิชาชีพทัศนมาตร เพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยการกำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติผู้ที่จะขออนุญาตในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การพิจารณาอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การขึ้นทะเบียนผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การกำหนดจริยธรรมจรรยาบรรณของผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร รวมทั้งพิจารณา มีอำนาจสอบสวนและพิจารณาโทษตามพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ของผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

มาตรา 7 สภาวิชาชีพทัศนมาตร มีอำนาจรับรองหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์ ของสถาบันการศึกษาที่มีมาตรฐานวิชาการทัศนมาตรศาสตร์เพื่อกำหนดเป็นคุณสมบัติของผู้ที่ขออนุญาตประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

หมวด 2

การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

มาตรา 8 ห้ามบุคคลใดทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ได้รับการอนุญาตจากสภาวิชาชีพทัศนมาตร

มาตรา 9 บุคคลที่จะได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยและจบการศึกษาตามหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์ ของสถาบันการศึกษาที่มีมาตรฐานวิชาการทัศนมาตรศาสตร์ที่สภาวิชาชีพทัศนมาตรรับรอง

มาตรา 10 ความในมาตรา 8 ไม่ใช่บังคับในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เป็นการประกอบประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่เป็นการกระทำต่อตนเอง
- (2) เป็นการช่วยเหลือหรือเยียวยาผู้ป่วยตามหน้าที่ ตามกฎหมาย หรือตามธรรมจรรยา โดยมีได้รับประโยชน์ตอบแทน
- (3) นักเรียน นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรมซึ่งทำการฝึกหัดหรืออบรมในความควบคุมของผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร
- (4) เป็นการจำหน่ายเลนส์แว่นตาที่ไม่มีค่าสายตา หรือ แว่นขยาย

(5) การซ่อมแซมหรือทดแทนเลนส์ที่ชำรุดบกพร่องที่จำหน่ายโดยผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

มาตรา 11 บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องประกอบวิชาชีพภายใต้ข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามพระราชบัญญัตินี้และต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทัศนมาตร

มาตรา 12 ห้ามบุคคลที่กระทำได้ด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีสิทธิทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 13 ห้ามมิให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ทำการโฆษณา ใช้ จ้างวาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรหรือความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

มาตรา 14 ให้บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเพราะผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรฝ่าฝืนหรือประพฤติดัดข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามพระราชบัญญัตินี้หรือประพฤติดัดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทัศนมาตรมีสิทธิกล่าวหาผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยทำคำกล่าวหาต่อสภาวิชาชีพทัศนมาตร เมื่อสภาวิชาชีพทัศนมาตรได้รับคำกล่าวหาจากผู้รับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรให้ทำการสอบสวนและมีคำสั่งยกคำกล่าวหาหรือมีคำสั่งลงโทษ

มาตรา 15 บุคคลใด ๆ ซึ่งพบหรือทราบว่าผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรฝ่าฝืนหรือประพฤติดัดข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามพระราชบัญญัตินี้หรือประพฤติดัดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทัศนมาตรมีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยทำคำกล่าวโทษต่อสภาวิชาชีพทัศนมาตร เมื่อสภาวิชาชีพทัศนมาตรได้รับคำกล่าวโทษให้ทำการสอบสวนและมีคำสั่งยกคำกล่าวโทษหรือมีคำสั่งลงโทษ

มาตรา 16 ในการสอบสวนตามมาตรา 15 และมาตรา 16 สภาวิชาชีพทัศนมาตรมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนข้อกล่าวหาหรือข้อร้องเรียน

คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจเรียกบุคคลหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเพื่อทำการสอบสวน

มาตรา 17 ในกรณีที่สภาวิชาชีพเห็นว่าผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรฝ่าฝืนหรือประพฤติดัดข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามพระราชบัญญัตินี้หรือประพฤติดัดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทัศนมาตรให้มีคำสั่งดังต่อไปนี้

- (1) ว่ากล่าวตักเตือน
- (2) ภาคทัณฑ์
- (3) พักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองปี
- (4) เพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา 18 ผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่ได้รับคำสั่งตามมาตรา 16 สามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายใน 60 วันนับแต่วันที่คำสั่ง

หมวด 3

สมาคมวิชาชีพทัศนมาตร

มาตรา 19 ให้มีสมาคมวิชาชีพทัศนมาตรโดยความรับรองของสภาวิชาชีพทัศนมาตรเพื่อทำหน้าที่ร่วมกำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทัศนมาตร รวมทั้งเป็นศูนย์รวมแห่งวิชาการทัศนมาตรศาสตร์

มาตรา 20 ห้ามมีสมาคมหรือชมรมใด ๆ เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนอกจากสมาคมวิชาชีพทัศนมาตรตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 4

บทกำหนดโทษ

มาตรา 21 ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 8 มาตรา 12 หรือ มาตรา 13 หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการทุจริตเพื่อให้ได้มาซึ่งใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บรรณานุกรม

กัณฑ์กนิษฐ มิตรภักดี. ทักษะ-ศึกษา. **A Day**. 17, 201 (พฤษภาคม 2560): 48-51.

กาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์. **เรื่อง สิทธิและเสรีภาพของประชาชน: ความคุ้มครองที่อาจถูกจำกัดโดยกฎหมายและกฎ**. ค้นวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563 จาก http://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1217

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. **หลักกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม**.

ค้นวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563 จาก http://www.nhrc.or.th/Human-Rights-Knowledge/International-Human-Rights-Affairs/International-Law-of-human-rights/ICESCR_th.aspx

เฉลิม หาญพานิชย์. **สิทธิมนุษยชนสาธารณสุขในประเทศไทย**. ค้นวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563 จาก http://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=1360

ธนศ บัวแย้ม และเสถียร แจ่มศิริเจริญ. **คำอธิบายพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 (เรียงตามมาตรา)**. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2543

ธีรยุทธ โลหะเลิศกิจ. **ปัญหาในการเปรียบเทียบคดี: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากับกฎหมายอื่น**. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry). **ราชกิจจานุเบกษา**. 120, ตอนพิเศษ 25ง (26 กุมภาพันธ์ 2546).

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เลนส์สัมผัส. **ราชกิจจานุเบกษา**. 127, ตอนพิเศษ 120ง (14 ตุลาคม 2553).

พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542. **ราชกิจจานุเบกษา**. 116, 39ก (18 พฤษภาคม 2542): 28-48.

พระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ. 2466. **ราชกิจจานุเบกษา**. 40, 136 (16 พฤศจิกายน 2466).

ภัทริดา สุคุณณี. **บทวิเคราะห์รัฐธรรมนูญ เรื่อง สิทธิบริการทางสาธารณสุข**. ค้นวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=157

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะทัศนมาตรศาสตร์. **ประวัติความเป็นมาคณะทัศนมาตรศาสตร์**

- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ค้นวันที่ 30 เมษายน 2560 จาก http://www.opto.ru.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid=103
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะทัศนมาตรศาสตร์. **หลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง**. ค้นวันที่ 30 เมษายน 2560 จาก <http://www.opto.ru.ac.th/PDF/OptoProgram/opto-program.pdf>
- โรงพยาบาลราชวิถี. **ความเสี่ยง...ที่มากับการตัด 'แว่นสายตา'**. ค้นวันที่ 24 มีนาคม 2562 จาก <https://www.rajavithi.go.th/rj/?p=4120>
- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. **จากจรรยาบรรณแพทย์มาถึงยุคชีวจริยศาสตร์**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2559.
- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. **นิติเวชศาสตร์ (Forensic Medicine)**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548.
- ศรีสุรางค์ แสงแก้ว. **ผลของการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมพยาบาลประจำการ ด้านการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยต่อคุณภาพบริการพยาบาลผ่าตัด**. ค้นวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://cuir.car.chula.ac.th/dspace/bitstream/123456789/12785/5/Srisurang_Sa_ch2.pdf
- สิทธิพร ศรีนวนรัตน์. **หลักสิทธิมนุษยชนในการรักษาผู้ป่วย**. ค้นวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2563 จาก http://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewt_dl_link.php?nid=9625
- แสง บัญเฉลิมวิภาส. **กฎหมายการแพทย์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2546.
- Government of Singapore. **Optometrists and Opticians Act 2007**. Retrieved March 24, 2019 from <https://sso.agc.gov.sg/Acts-Supp/36-2007/Published/20070814?DocDate=20070814#P1VI->
- Ministry of Health Malaysia. **Optical Act 1991**. Retrieved February 20, 2018 from http://www.moh.gov.my/index.php/database_stores/attach_download/317/25
- Minnesota Board of Optometry. **Board Responsibilities**. Retrieved April 30, 2017 from <https://mn.gov/boards/optometry/board-staff/boardresponsibilities.jsp>
- Official Gazette of Republic of the Philippines. **Republic Act No. 8050**. Retrieved March 24, 2019 from <http://www.officialgazette.gov.ph/1995/06/07/republic-act-no-8050/>
- The United States of America, Office of The Revisor of Statutes, Minnesota. **Chapter 148. Public Health Occupation**. Retrieved February 20, 2018 from <https://www.revisor.mn.gov/statutes/?id=148>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล นายพิสุทธิ์ สมโภชพิสุทธิ์
ประวัติการศึกษา นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2)
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2549
ประสบการณ์การทำงาน พ.ศ. 2562 - ปัจจุบัน
ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์
และกฎหมายด้านแรงงาน
บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)

